

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในเรื่องบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ความคิดเห็นของครูวิชาการ เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา กับครูวิชาการ โรงเรียน ในเรื่องบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
4. ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอจอมทอง
5. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนที่ใช้เป็นกรณีศึกษา โดยได้นำเสนอผลการวิจัย ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ในเรื่อง บทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

โดยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ความถี่ และร้อยละ ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและการประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงาน และด้านการปรับปรุงพัฒนา โดยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตารางที่ 4.1 ถึง ตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.1 บทบาทด้านการเตรียมความพร้อมของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็น
ของผู้บริหาร

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษา		
1.1 ไม่ได้จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	0	0
1.2 จัดทำแผนเรียบร้อยแล้ว	39	100.00
2. การกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา		
2.1 ผู้บริหารจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาโดยครูไม่มีส่วนร่วม	4	10.26
2.2 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการแสดงทัศนะ	11	28.21
2.3 ผู้บริหารและคณะครูเป็นผู้กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาที่ชัดเจน เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	33	84.62
3. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตร		
3.1 ไม่มีการปฏิบัติ	0	0
3.2 มีการปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดของข้อมูลดังนี้	39	100.00
3.2.1 ความต้องการของท้องถิ่น	27	69.23
3.2.2 ศักยภาพของสถานศึกษา	26	66.67
3.2.3 สภาพของสังคมที่สถานศึกษาตั้งอยู่และแนวโน้มการพัฒนา	30	76.92
3.2.4 สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ เบื้องต้นมาวิเคราะห์และ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตร	24	61.54
4. การส่งเสริมให้ครูศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544		
4.1 ไม่มีการปฏิบัติ	2	5.13
4.2 มีการปฏิบัติโดย	37	94.87
4.2.1 จัดเอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	14	35.90
4.2.2 ประชุมชี้แจง / ประชุมปฏิบัติการเพื่อความเข้าใจหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน	35	89.74
4.2.3 ศึกษาคู่มือ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย สื่อ เอกสาร หรือ ศึกษา จากโรงเรียนนำร่อง	24	61.54

จากตารางที่ 4.1 พบว่าด้านการเตรียมความพร้อม ของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ทุกโรงเรียน ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเรียบร้อยแล้ว โดยผู้บริหารและคณะครูเป็นผู้กำหนดนโยบายและแผนพัฒนา ที่ชัดเจน เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล พื้นฐานที่จำเป็นต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ สภาพของสังคมที่สถานศึกษา ตั้งอยู่ และแนวโน้มของการพัฒนา ความต้องการของท้องถิ่น ศักยภาพของสถานศึกษา และการ นำผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ เบื้องต้นมาวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนด เป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตร นอกจากนั้นยังได้มีการส่งเสริมให้มีการศึกษาหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 เพื่อให้คณะครูเกิดความรู้ ความเข้าใจ โดยการจัดให้มีการประชุม ชี้แจง/ประชุมเชิงปฏิบัติการ และศึกษาดูงานจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เพื่อ เอกสาร หรือ โรงเรียนนาร่อง

ตารางที่ 4.2 บทบาทด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา
ในความคิดเห็นของผู้บริหาร

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
5. การส่งเสริมให้คณะครูสามารถจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา		
5.1 ไม่ส่งเสริม	0	0
5.2 ส่งเสริม โดย	39	100.00
5.2.1 ให้ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบการจัดทำหลักสูตรสถาน	35	89.74
5.2.2 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้	22	56.41
5.2.3 จัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	22	56.41
5.2.4 สร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้	22	56.41
6. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา		
6.1 ไม่มีส่วน	0	0
6.2 มีส่วน โดย	39	100.00
6.2.1 จัดประชุมชี้แจง	35	89.74
6.2.2 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ	22	56.41
6.2.3 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้	20	51.28
7. การมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร		
7.1 ไม่มีส่วนร่วม	0	0
7.2 มีส่วนร่วม โดย	39	100.00
7.2.1 จัดประชุมชี้แจง	33	84.62
7.2.2 การกำหนดสาระการเรียนรู้	24	61.54
7.2.3 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้และเวลาเรียน	24	61.54

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ในการจัดทำสาระของหลักสูตรนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการส่งเสริมให้คณะครูสามารถจัดทำสาระของหลักสูตร โดยให้ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบการจัดทำหลักสูตร การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ การจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ นอกจากนั้นผู้บริหารยังมีส่วนให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร โดยได้มีการประชุมชี้แจง จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ และการกำหนดสาระการเรียนรู้ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้และเวลาเรียนด้วย

ตารางที่ 4.3 บทบาทด้านการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในความคิดเห็นของผู้บริหาร

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
8. การแสดงภาวะผู้นำที่จะประสานบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา		
8.1 ไม่มีการประสาน	0	0
8.2 มีการประสาน โดย	39	100.00
8.2.1 ประสานโดยตรงกับทุกฝ่าย	27	69.23
8.2.2 ประสานตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน	26	66.67
8.2.3 ประสานโดยเชื่อมโยงบุคลากรทุกฝ่ายเข้าด้วยกัน	24	61.54
8.2.4 ประสานอย่างต่อเนื่อง	22	56.41
9. การวิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา		
9.1 ไม่มี	6	15.38
9.2 มี โดยการ	33	84.62
9.2.1 วิจัยในชั้นเรียน	29	74.36
9.2.2 วิจัยเชิงคุณภาพ	4	10.26
10. โรงเรียนจัดให้มีการวางแผน จา. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
10.1 ไม่มีการวางแผน	0	0
10.2 มีการวางแผน โดยระบุให้มีกิจกรรมดังต่อไปนี้	39	100.00
10.2.1 กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี	35	89.74
10.2.2 กิจกรรมแนะแนว	30	76.92
10.2.3 กิจกรรมคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน	28	71.79
10.2.4 กิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน	34	87.18

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ได้แสดงออกถึงภาวะผู้นำในการประสานโดยตรงกับทุกฝ่าย ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน มีการเชื่อมโยงบุคลากรทุกฝ่ายเข้าด้วยกัน และมีการประสานอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร ส่วนใหญ่จะเป็นการวิจัยในชั้นเรียน นอกจากนั้นยังได้มีการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วย ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน ด้วยร้อยละที่ใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 4.4 บทบาทด้านการบริหารหลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษา ในความคิดเห็นของผู้บริหาร

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
11. การสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการพัฒนาหลักสูตร		
11.1 ไม่สร้างขวัญและกำลังใจ	0	0
11.2 สร้างขวัญและกำลังใจ โดย	39	100.00
11.2.1 จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอแก่การดำเนินงาน	22	56.41
11.2.2 ส่งเสริมให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการในแต่ละกลุ่มสาระวิชา	30	76.92
11.2.3 จัดสรรบุคลากรได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับความสามารถ	35	89.74
11.2.4 ร่วมแก้ไขปัญหาและให้คำปรึกษา	32	82.05
12. สนับสนุนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน		
12.1 ไม่สนับสนุน	0	0
12.2. สนับสนุน โดย	39	100.00
12.2.1 จัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเพียงพอ	26	66.67
12.2.2 ให้อุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	35	89.74
12.2.3 ให้มีการผลิตสื่อ และนวัตกรรมขึ้นใช้เองภายในสถานศึกษา	28	71.79
13. การดำเนินงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา		
13.1 ไม่ได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	6	15.38
13.2 ดำเนินงานอย่างจริงจัง เพื่อมุ่งประสิทธิผลของการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	31	79.49
13.3 ดำเนินงานอย่างจริงจังเพื่อให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา	9	23.08
14. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน		
14.1 ไม่มีการปฏิบัติ	0	0
14.2 มีการปฏิบัติ โดยการ	39	100.00
14.2.1 พิมพ์เอกสารเผยแพร่แก่เด็กนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	8	20.51
14.2.2 จัดประชุมผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน	33	84.62
14.2.3 เผยแพร่ผลงานทางวิชาการของโรงเรียน แก่โรงเรียนอื่น ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น	28	71.79

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารหลักสูตรนั้นผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียน มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ การจัดสรรบุคลากรได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับความสามารถ การร่วมแก้ไขปัญหและให้คำปรึกษา การส่งเสริมให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการในแต่ละกลุ่มสาระวิชา การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอแก่การดำเนินงานเป็นต้น นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีการสนับสนุนการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอน โดยได้สนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรม การผลิต และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเพียงพอ มีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง เพื่อมุ่งประสิทธิผลของการพัฒนา และทุกโรงเรียนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร แก่ผู้ปกครอง และชุมชนโดยการจัดประชุมผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของโรงเรียน แก่โรงเรียนอื่น ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น วิจัยจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ แก่โรงเรียนผู้ปกครองและชุมชนนั้นมีผู้บริหารโรงเรียน เพียงร้อยละ 20.51 ที่ดำเนินการ

ตารางที่ 4.5 บทบาทด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมิน ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในความคิดเห็นของผู้บริหาร

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
15. การนิเทศการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา		
15.1 ไม่มีการปฏิบัติ	0	0
15.2 มีการปฏิบัติ โดยการ	39	100.00
15.2.1 เชิญชั้นเรียน เข้าจัดการเรียนการสอน เพื่อทราบปัญหา	30	76.92
15.2.2 แนะนำช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา	23	58.97
15.2.3 ติดตามการใช้หลักสูตร อย่างมีระบบ เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ	22	56.41
16 การนิเทศส่งผลต่อบุคลากร ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา		
16.1 ไม่ก่อให้เกิดขวัญ และกำลังใจ	0	0
16.2 ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ	39	100.00
17. การประเมินผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา		
17.1 ไม่มีการประเมิน	2	5.13
17.2 มีการประเมิน โดย	37	94.87
17.2.1 อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	23	58.97
17.2.2 ไม่สม่ำเสมอและไม่ต่อเนื่อง	14	35.90

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และการประเมินนั้น ทุกโรงเรียนมีการปฏิบัติ โดยใช้วิธีเยี่ยมชั้นเรียน สังเกตการเรียนการสอน เพื่อทราบปัญหา มีการแนะนำช่วยเหลือและการติดตามการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ การนิเทศ ส่งผลให้บุคลากรเกิดขวัญและกำลังใจ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และผู้บริหารมีการ ประเมินผลการจัดทำหลักสูตร ที่ทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีร้อยละ 58.97

ตารางที่ 4.6 บทบาทด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา ในความพึงพอใจ
ของผู้บริหาร

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
18. การนำผลการประเมินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามารับปรุงแก้ไข		
18.1 ไม่มีการนำผลมาปรับปรุง	2	5.13
18.2 มีการนำผลมาปรับปรุง	37	94.87
19. ผลของการแสดงภาวะผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา		
19.1 ความพึงพอใจ เกิดขวัญและกำลังใจ	35	89.74
19.2 ความไม่มั่นใจในประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน	2	5.13
19.3 ความไม่พึงพอใจ และต้องการให้มีการปรับปรุง	2	5.13

จากตารางที่ 4.6 กล่าวได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 94.87 มีการนำผลการประเมินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามารับปรุงแก้ไข และผลของการแสดงภาวะผู้นำของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ก็ให้เกิดความพึงพอใจ เกิดขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรภายในโรงเรียน

ตารางที่ 4.7 บทบาทด้านการปรับปรุงพัฒนา ของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของผู้บริหาร

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
20. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา		
20.1 ไม่เปิดโอกาส	0	0
20.2 เปิดโอกาส โดย	39	100.00
20.2.1 ให้ร่วมเป็นคณะกรรมการ อนุกรรมการ	22	56.41
20.2.2 บริจาคทุนทรัพย์เพื่อสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน	31	79.49
21. เชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นมาให้ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่นักเรียน		
21.1 ไม่มีการปฏิบัติ	0	0
21.2 มีการปฏิบัติ โดยกระทำ	39	100.00
21.2.1 อย่างสม่ำเสมอ	16	41.03
21.2.2 ในโอกาสพิเศษ	18	46.15
22. ผลของการประสานสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประสบความสำเร็จ		
22.1 ไม่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ	0	0
22.2 ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ	35	89.74
22.3 ส่งผลเสีย ปีก่อนที่ต้องปรับปรุง	18	46.15
23. โรงเรียนมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียน การสอน		
23.1 ไม่มีการพัฒนา	0	0
23.2 มีการพัฒนา	35	89.74
23.3 มี แต่ควรปรับปรุง	4	10.26

จากตารางที่ 4.7 แสดงว่า ผู้บริหาร ทุกโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยร่วมบริจาคทุนทรัพย์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการเรียนการสอน และให้ร่วมเป็นคณะกรรมการ อนุกรรมการ นอกจากนั้น ยังได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นมาให้ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่นักเรียน ซึ่งจะ

ทำในโอกาสพิเศษ และทำอย่างสม่ำเสมอ ด้วยร้อยละที่ใกล้เคียงกัน ผลของการประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประสบความสำเร็จ และทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ความคิดเห็นของครูวิชาการโรงเรียน เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

โดยการนำความคิดเห็นของครูวิชาการของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ที่ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 มาแสดงเป็นความถี่และร้อยละ โดยให้ครอบคลุมตามขอบเขตของเนื้อหา ทั้ง 7 ด้าน เช่นเดียวกับผู้บริหาร โรงเรียน ดังได้นำเสนอความคิดเห็น ตามตารางที่ 4.8 ถึงตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.8 บทบาทด้านการเตรียมความพร้อมของผู้บริหารในความคิดเห็นของครูวิชาการ

รายการ	ขนาดของโรงเรียน							
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%
1. โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา								
1.1 จัดทำแผนเรียบร้อยแล้ว	52	96.30	109	100.00	22	91.67	183	97.86
1.2 จัดทำแผนแต่ยังไม่เรียบร้อย	2	3.70	0	0	2	8.33	4	2.14
2. สถานศึกษากำหนดแผนพัฒนาโดย								
2.1 จัดทำแผนโดยครูไม่มีส่วนร่วม	0	0	2	3.70	3	2.75	5	2.67
2.2 เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงทัศนะ	22	40.74	41	37.61	8	33.33	71	37.97
2.3 ผู้บริหารและครูเป็นผู้กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาที่ชัดเจนเหมาะสมกับสถานการณ์	43	79.63	83	76.15	19	79.17	145	77.54
3. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตร								
3.1 ไม่มีการปฏิบัติ	0	0	2	1.83	2	8.33	4	2.14
3.2 มีการปฏิบัติโดย	54	100.00	105	96.33	22	91.67	181	96.79
3.2.1 ความต้องการของท้องถิ่น	34	62.96	74	67.89	16	66.67	124	66.31
3.2.2 ศักยภาพของสถานศึกษา	34	62.96	65	59.63	14	12.84	113	60.43

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	ขนาดของโรงเรียน							
	ขนาดใหญ่				ขนาดใหญ่			
	N	%	N	%	N	%	N	%
3.2.3 สภาพของสังคมที่สถานศึกษาตั้งอยู่	30	55.56	91	83.49	19	79.17	140	74.87
3.2.4 สรุปผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆมาวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ	42	77.78	59	54.13	13	54.17	114	60.96
4. ส่งเสริมให้มีการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 เพื่อให้ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจ								
4.1 ไม่มีการปฏิบัติ	1	1.85	0	0	0	0	1	0.53
4.2 มีการปฏิบัติโดย	53	98.15	109	100.00	24	100.00	186	99.47
4.2.1 จัดเอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่	24	44.44	29	26.61	3	2.75	56	29.95
4.2.2 ประชุมชี้แจง/ประชุมปฏิบัติการ	46	85.59	98	89.91	19	79.17	163	87.17
4.2.3 ศึกษาดูงานจากแหล่งความรู้หลากหลาย	40	74.07	83	76.15	21	87.5	144	77.01

จากตารางที่ 4.8 พบว่า เกือบทุกโรงเรียนได้จัดทำแผนพัฒนาเรียบร้อยแล้ว โดยโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ทั้งผู้บริหารและคณะครู เป็นผู้กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาที่ชัดเจน เหมาะสมกับสถานการณ์ และเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการแสดงทัศนะ ด้วยร้อยละที่ใกล้เคียงกัน มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยคำนึงถึงสภาพของสังคมที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ความต้องการของท้องถิ่น และศักยภาพของสถานศึกษา ส่วนการนำสรุปผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบนั้น พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ทุกโรงเรียนมีการส่งเสริมให้มีการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 เพื่อให้ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจ โดยการประชุมชี้แจง และประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้วยร้อยละที่ใกล้เคียงกัน เช่นเดียวกับการศึกษาดูงาน จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ส่วนการจัดเอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่นั้น มีการปฏิบัติในโรงเรียนขนาดใหญ่ เพียงร้อยละ 44.44 เท่านั้น

ตารางที่ 4.9 บทบาทด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรของผู้บริหารในความคิดเห็นของ
ครูวิชาการ

รายการ	ขนาดของโรงเรียน							
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%
5. การส่งเสริมให้คณะครูสามารถจัดทำสาระของหลักสูตร								
5.1 ไม่ส่งเสริม	0	0	0	0	2	8.33	2	1.07
5.2 ส่งเสริม โดย	54	100.00	109	100.00	22	91.67	185	98.93
5.2.1 ให้ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบ	48	88.87	100	91.94	18	75	166	88.77
5.2.2 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้	34	62.96	50	45.87	8	33.33	92	49.20
5.2.3 จัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	38	70.37	79	72.48	13	54.17	130	69.52
6. การมีส่วนร่วมให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร								
6.1 ไม่มีส่วนร่วม	0	0	4	3.67	3	12.5	7	3.74
6.2 มีส่วนร่วม โดย	54	100.00	105	96.33	21	87.5	180	96.26
6.2.1 จัดประชุมชี้แจง	48	88.87	102	93.58	19	79.17	169	90.37
6.2.2 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ	36	66.67	68	62.38	9	37.5	113	60.43
6.2.3 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้	44	81.48	59	54.13	8	33.33	111	59.36
7. ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร								
7.1 ไม่มีส่วนร่วม	0	0	4	3.67	2	8.33	6	3.21
7.2 มีส่วนร่วมโดย	54	100.00	105	96.33	22	91.67	181	96.79
7.2.1 จัดประชุมชี้แจง	42	77.78	105	96.33	21	87.5	168	89.84
7.2.2 การกำหนดสาระการเรียนรู้	28	51.85	65	59.63	9	37.5	102	54.54
7.2.3 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้และเวลาเรียน	26	48.15	63	57.80	5	20.83	94	50.27

จากตารางที่ 4.9 พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีการส่งเสริมให้คณะครูสามารถจัดทำสาระของหลักสูตร โดยให้ศึกษาหลักสูตร และเอกสารประกอบ มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ แต่การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ นั้น พบในโรงเรียนขนาดใหญ่ถึงร้อยละ 62.96 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กลดลงไป ผู้บริหารมีส่วนร่วมให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด โดยการจัดให้มีการประชุมชี้แจง การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ นั้น โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติที่ตรงกันข้ามกัน และเกือบทุกโรงเรียนผู้บริหารมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร ได้แก่ การจัดประชุมชี้แจง การกำหนดสาระการเรียนรู้ แต่ในเรื่องของการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และเวลาเรียนนั้น โรงเรียนขนาดเล็กมีส่วนร่วมน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

ตารางที่ 4.10 บทบาท ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ของผู้บริหารในความคิดเห็นของครูวิชาการ

รายการ	ขนาดของโรงเรียน							
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%
8. การแสดงภาวะผู้นำในการประสานบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตร								
8.1 ไม่มีการประสาน	0	0	4	3.67	3	12.5	7	3.74
8.2 มีการประสานโดย	54	100.00	105	96.33	21	87.5	180	96.26
8.2.1 ประสานโดยตรงกับทุกฝ่าย	34	62.96	63	57.80	14	58.33	111	59.36
8.2.2 ประสานตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน	20	37.04	61	55.96	9	37.5	90	48.13
8.2.3 ประสานโดยเชื่อมโยงบุคลากรทุกฝ่าย	22	40.74	59	54.13	13	54.17	94	50.27
8.2.4 ประสานอย่างต่อเนื่อง	16	29.63	46	42.20	6	25	68	36.36
9. กำหนดให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร								
9.1 ไม่มีการกำหนด	6	11.11	30	27.52	8	33.33	44	23.53
9.2 มีการกำหนด โดย	48	88.89	79	72.48	16	66.67	143	76.47
9.2.1 วิจัยในชั้นเรียน	42	77.78	78	71.56	13	54.17	133	71.12
9.2.2 วิจัยเชิงคุณภาพ	8	14.81	7	6.42	2	8.33	17	9.09

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการ	ขนาดของโรงเรียน							
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%
10. มีการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน								
10.1 ไม่มีการวางแผน	0	0	2	1.83	0	0	2	1.07
10.2 มีการวางแผน โดยระบุกิจกรรมคือ	54	100.00	107	89.17	24	100.00	185	98.93
10.2.1 กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี	48	88.89	107	89.17	21	87.5	176	94.12
10.2.2 กิจกรรมแนะแนว	46	85.19	102	95.58	19	79.17	167	89.30
10.2.3 กิจกรรมคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน	34	62.96	61	55.96	9	37.5	104	55.61
10.2.4 กิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน	34	62.96	76	69.72	16	66.67	126	67.38
10.2.5 อื่นๆ (กิจกรรมชุมนุมต่างๆ)	8	14.81	22	20.18	11	45.83	41	21.93

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การแสดงภาวะผู้นำในการประสานบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ได้มีการประสานโดยตรงกับทุกฝ่าย ประสานตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน และเชื่อมโยงต่อเนื่อง ด้วยร้อยละที่ใกล้เคียงกัน การกำหนดให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรนั้น พบในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง และเป็นการวิจัยในชั้นเรียน ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีเพียงร้อยละ 4.17 สำหรับการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีการวางแผน โดยระบุกิจกรรมที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน และกิจกรรมคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 บทบาทด้านการบริหารหลักสูตรของผู้บริหาร ในความคิดเห็นของครูวิชาการ

รายการ	ขนาดของโรงเรียน							
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%
11. การสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการพัฒนา								
11.1 ไม่สร้างขวัญและกำลังใจ	0	0	0	0	2	1.83	2	1.07
11.2 สร้างขวัญและกำลังใจ โดย	54	100.00	109	100.00	22	91.67	185	98.93
11.2.1 จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ	34	62.96	72	66.06	9	37.5	115	61.50
11.2.2 ส่งเสริมให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ	42	77.78	65	59.63	8	33.33	115	61.50
11.2.3 จัดสรรบุคลากรได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	46	85.19	78	71.56	16	66.67	140	74.87
11.2.4 ร่วมแก้ไขปัญหาและให้คำปรึกษา	40	74.07	76	69.72	13	54.17	129	68.98
12. สนับสนุนการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี								
12.1 ไม่สนับสนุน	0	0	2	1.83	0	0	2	1.07
12.2 สนับสนุน โดย	54	100.00	107	98.17	24	100.00	185	98.93
12.2.1 จัดหาสื่อ นวัตกรรมอย่างเพียงพอ	36	66.67	57	52.29	13	54.17	106	56.68
12.2.2 บุคลากรมีความรู้ในการใช้สื่อ	34	62.96	79	72.48	16	66.67	129	68.98
12.2.3 ให้มีการผลิตสื่อ นวัตกรรมขึ้นใช้	36	66.67	63	57.80	9	37.5	108	57.75
13. ดำเนินงานด้านการพัฒนาหลักสูตร								
13.1 ไม่ได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	0	0	31	28.44	11	45.83	42	22.46
13.2 ดำเนินงานอย่างจริงจังเพื่อมุ่งประสิทธิผล	54	100.00	57	52.29	13	54.17	124	66.31
13.3 ดำเนินงานอย่างจริงจังเพื่อให้แล้วเสร็จ	16	29.63	26	23.85	3	12.5	45	24.06

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

รายการ	ขนาดของโรงเรียน							
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%
14. ให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครอง และชุมชน								
14.1 ไม่มีการปฏิบัติ	0	0	17	15.60	3	12.5	20	10.70
14.2 มีการปฏิบัติ โดยการ	54	100.00	91	83.49	21	87.5	166	88.77
14.2.1 พิมพ์เอกสารแจกแก่ นักเรียนผู้ปกครองและ ชุมชน	20	37.04	20	18.33	3	12.5	43	22.99
14.2.2 จัดประชุมผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน	44	81.8	29	81.65	16	66.67	149	88.77
14.2.3 เผยแพร่ผลงานทางวิชาการของโรงเรียน แก่โรงเรียนอื่น ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น	30	55.56	41	37.61	5	2.83	76	40.64

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้บริหารเกือบทุกโรงเรียนมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักบุคลากร โดยมีการจัดสรรบุคลากรได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม การร่วมแก้ไขปัญหและให้คำปรึกษา ส่งเสริมให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่วนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ นั้น โรงเรียนขนาดเล็กจะพอได้เพียงร้อยละ 37.5 เท่านั้น โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสนับสนุนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ใกล้เคียงกันเกือบทุกโรงเรียน ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินงานด้านการพัฒนาหลักสูตร อย่างจริงจังเพื่อมุ่งประสิทธิผล ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินการที่ใกล้เคียงกัน เช่นเดียวกันโรงเรียนขนาดใหญ่ ทุกโรงเรียนจะมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน โดยวิธีจัดประชุมผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของโรงเรียน แก่โรงเรียนอื่น ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติลดน้อยลงไป

ตารางที่ 4.12 บทบาทด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และการประเมินของผู้บริหารในความคิดเห็น
ของครูวิชาการ

รายการ	ขนาดของโรงเรียน							
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%
15. การนิเทศการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา								
15.1 ไม่มีการปฏิบัติ	0	0	7	6.42	5	20.33	12	6.42
15.2 มีการปฏิบัติ โดยการ	54	100.00	100	91.94	19	79.17	173	92.51
15.2.1 เชื่อมชั้นเรียน สังกัดการเรียนการสอน	42	77.78	83	76.15	11	45.83	136	72.72
15.2.2 แนะนำช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา	42	77.78	78	71.56	13	54.17	133	71.12
15.2.3 ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบ	30	55.56	35	32.11	8	33.33	73	39.04
16. การนิเทศของผู้บริหารส่งผลกระทบต่อบุคลากร								
16.1 ไม่ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ	51	94.44	15	13.76	5	20.83	71	37.97
16.2 ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ	3	5.56	92	84.40	17	70.80	112	59.89
16.3 อื่นๆ (เกิดความมั่นใจ)	0	0	2	1.83	2	8.33	4	2.14
17. การประเมินผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา								
17.1 ไม่มีการประเมิน	0	0	13	11.93	6	25	19	10.16
17.2 มีการประเมิน โดย	54	100.00	92	84.40	18	75	164	87.70
17.2.1 อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	46	85.19	63	57.80	9	37.5	118	63.10
17.2.2 ไม่สม่ำเสมอและไม่ต่อเนื่อง	8	14.81	28	25.69	6	25	42	22.46

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การนิเทศการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีการปฏิบัติโดยการเชื่อมชั้นเรียน การสังเกตการเรียนการสอน การแนะนำช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาสำหรับการติดตามการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบพบในโรงเรียนขนาดใหญ่ ถึงร้อยละ 55.56 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ลดน้อยลงไป การนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีเพียงร้อยละ 5.56 เท่านั้น และโรงเรียนส่วนใหญ่มีการประเมินผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.13 บทบาทด้านการสรุปผลการดำเนินงานของผู้บริหารในความคิดเห็นของครูวิชาการ

รายการ	ขนาดของโรงเรียน							
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%
18. การนำผลการประเมินการจัดทำหลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไข								
18.1 ไม่มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุง	0	0	17	15.74	8	36.36	25	13.59
18.2 มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุง	54	100.00	91	84.26	14	63.64	159	86.41
19. ผู้บริหารแสดงภาวะผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร								
19.1 ความพึงพอใจ เกิดขวัญและกำลังใจ	50	92.59	89	81.65	9	37.5	148	79.14
19.2 ความไม่มั่นใจในประสิทธิภาพและประสิทธิผล	4	7.41	13	11.93	11	45.83	28	14.97
19.3 ความไม่พึงพอใจและต้องการให้มีการปรับปรุง	0	0	7	6.42	2	8.33	9	4.81

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การนำผลการประเมินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาปรับปรุงแก้ไขนั้น พบในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติน้อยลงไป สำหรับภาวะผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน ส่งผลให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร ในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางเช่นเดียวกัน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กก็มีเพียงร้อยละ 37.5 เท่านั้น

ตารางที่ 4.14 บทบาทด้านการปรับปรุงพัฒนาของผู้บริหารในความคิดเห็นของครูวิชาการ

รายการ	ขนาดของโรงเรียน							
	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม	
	N	%	N	%	N	%	N	%
20. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร								
20.1 ไม่เปิดโอกาส	0	0	4	3.67	5	20.33	11	5.88
20.2 เปิดโอกาส โดย	54	100.00	105	96.23	19	79.17	178	95.19
20.2.1 ให้ร่วมเป็นคณะกรรมการ								
อนุกรรมการ	42	72.78	82	81.65	16	66.67	147	78.61
20.2.2 บริจาคทุนทรัพย์เพื่อสนับสนุน								
กิจกรรม	29	31.04	35	32.11	8	33.33	63	33.69
20.2.3 อื่นๆ (เป็นแหล่งข้อมูล)	0	0	6	5.50	2	8.33	8	4.28
21. ให้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญใน								
ท้องถิ่นมาให้ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น								
21.1 ไม่มีการปฏิบัติ	0	0	7	6.42	3	2.75	10	5.35
21.2 มีการปฏิบัติ โดย	54	100.00	102	93.58	21	87.5	177	94.65
21.2.1 อย่างสม่ำเสมอ	28	51.85	33	30.28	5	20.83	66	35.29
21.2.2 ในโอกาสพิเศษ	24	44.44	61	55.96	13	54.17	98	52.41
21.2.3 อื่นๆ (เป็นบางครั้ง)	2	3.70	2	1.83	3	2.75	7	3.74
22. การประสานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน								
ส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรประสบความสำเร็จ								
22.1 ไม่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ	0	0	9	8.26	5	20.83	14	7.49
22.2 ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ	42	72.78	67	61.47	14	12.84	123	65.78
22.3 ส่งผล แต่ยังคงมีส่วนที่ควรปรับปรุง	12	22.22	31	28.44	5	20.83	48	25.67
23. มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียน								
23.1 ไม่มีการพัฒนา	0	0	6	5.50	3	2.75	9	4.81
23.2 มีการพัฒนา	50	92.59	94	86.24	16	66.67	160	85.56
23.3 มีการพัฒนา แต่ควรปรับปรุง	4	7.41	9	8.26	3	2.75	16	8.56

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้บริหารเกือบทุกโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้ร่วมเป็นคณะกรรมการ อนุกรรมการ และการบริจาคทุนทรัพย์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมด้วยร้อยละที่ใกล้เคียงกัน สำหรับการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นมาให้ความรู้ ภูมิปัญญาแก่เด็กนักเรียนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติโดยจะกระทำในโอกาสพิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางผู้บริหารมีการประสานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรประสบความสำเร็จใกล้เคียงกัน แต่สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติที่แตกต่างออกไปและครูวิชาการโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ก็พบว่า การพัฒนาหลักสูตรก่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ด้วยร้อยละที่ใกล้เคียงกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการ ในเรื่อง บทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

โดยได้นำความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูวิชาการโรงเรียน ที่ได้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ว่าได้ปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละมาเปรียบเทียบ ให้ครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหา ทั้ง 7 ด้าน ดังเสนอผลการวิเคราะห์ ตามตารางที่ 4.15 ถึง ตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการเตรียมความพร้อมของผู้บริหารกับครูวิชาการ

รายการ	ร้อยละที่ปฏิบัติ	
	ผู้บริหาร	ครูวิชาการ
1. ได้จัดทำแผนพัฒนาเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา	100.00	97.86
2. การกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา		
2.1 จัดทำแผนพัฒนาโดยคณะครูไม่มีส่วนร่วม	10.26	2.67
2.2 เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วม	28.21	23.53
2.3 ผู้บริหารและคณะครูเป็นผู้กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาที่ชัดเจนเหมาะสมกับสถานการณ์	84.62	77.54
3. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตร	100.00	96.76
3.1 ความต้องการของท้องถิ่น	69.23	66.31
3.2 ศักยภาพของสถานศึกษา	66.67	60.43
3.3 สภาพข้อสังคมที่สถานศึกษาตั้งอยู่	76.92	74.87
3.4 นำผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เบื้องต้นมาวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ	61.51	60.96

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละที่ปฏิบัติ	
	ผู้บริหาร	ครูวิชาการ
4. การศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 เพื่อให้ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจ	94.87	99.47
4.1 จัดเอกสารประชาสัมพันธ์	35.90	89.25
4.2 ประชุมชี้แจง/ประชุมปฏิบัติการเพื่อความเข้าใจหลักสูตร	89.24	87.17
4.3 ศึกษาดูงานจากแหล่งความรู้หลากหลาย	61.54	77.01

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูวิชาการ มีความรับผิดชอบคล้อยกันในเรื่องการจัดทำแผนเพื่อพัฒนา โดยผู้บริหารและคณะครูเป็นผู้กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาที่ชัดเจนเหมาะสมกับสถานการณ์ แต่มีโรงเรียนส่วนหนึ่งที่คณะครูไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้วิเคราะห์ตามสภาพของสังคมที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ตลอดถึงการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 เพื่อให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจ ส่วนใหญ่จะทำในรูปของการประชุมชี้แจงและประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรของผู้บริหาร
กับครูวิชาการ

รายการ	ร้อยละที่ปฏิบัติ	
	ผู้บริหาร	ครูวิชาการ
5. ส่งเสริมให้คณะครูสามารถจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา	100.00	98.93
5.1 ให้คำปรึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบ	89.74	88.77
5.2 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้	56.41	49.20
5.3 จัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	56.41	69.52
5.4 สร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียน	56.41	29.95
6. มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	100.00	96.26
6.1 จัดประชุมชี้แจง	89.74	90.37
6.2 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ	56.41	60.43
6.3 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้	51.28	59.36
7. มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร	100.00	96.79

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละที่ปฏิบัติ	
	ผู้บริหาร	ครูวิชาการ
7.1 จัดประชุมชี้แจง	84.62	89.84
7.2 การกำหนดสาระการเรียนรู้	61.54	54.55
7.3 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้และเวลาเรียน	61.54	59.27

จากตารางที่ 4.16 พบว่า การจัดทำสาระของหลักสูตร ทั้งผู้บริหารและครู มีความเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่อง การส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะครู สามารถจัดทำสาระของหลักสูตร โดยให้ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ตลอดจนการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร ส่วนใหญ่จะดำเนินการโดยจัดประชุมชี้แจงและอบรมเชิงปฏิบัติการ

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการวางแผน ดำเนินการใช้หลักสูตรของผู้บริหารกับครู วิชาการ

รายการ	ร้อยละที่ปฏิบัติ	
	ผู้บริหาร	ครูวิชาการ
8. แสดงภาวะผู้นำในการประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาหลักสูตร	100.00	96.26
8.1 ประสานโดยตรงกับภาคี	69.23	59.36
8.2 ประสานตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงาน	66.67	48.13
8.3 ประสานโดยเชื่อมโยงบุคลากรทุกฝ่าย	61.54	50.27
8.4 ประสานขอความร่วมมือ	56.41	36.36
9. กำหนดให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร	84.62	76.47
9.1 วิจัยในชั้นเรียน	74.36	71.12
9.2 วิจัยเชิงคุณภาพ	10.26	9.09
9.3 ภาคนิพนธ์	0	2.14
10. โรงเรียนจัดให้มีการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	100.00	98.93
10.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี	89.74	89.12
10.2 กิจกรรมแนะแนว	76.92	89.30
10.3 กิจกรรมคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน	71.79	55.61
10.4 กิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน	87.18	67.38

จากตารางที่ 4.17 พบว่า การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ในความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูวิชาการนั้น ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ทั้งในเรื่องการแสดงภาวะผู้นำในการประสานบุคลากร คือจะประสานโดยตรงกับทุกฝ่าย การกำหนดให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร โดย จะเป็นการวิจัยในชั้นเรียน และการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และกิจกรรมแนะแนว จะมีเพียงบางเรื่องเท่านั้นที่มีความเห็นแตกต่าง ได้แก่ การประสานงานอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน และกิจกรรมคุ้มครองผู้บริโภคในโรงเรียน

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการบริหารหลักสูตรของผู้บริหาร กับครูวิชาการ

รายการ	ส่วนที่ปฏิบัติ	
	ผู้บริหาร	ครูวิชาการ
11. สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	100.00	98.93
11.1 จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ	56.41	61.50
11.2 ส่งเสริมให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการในแต่ละกลุ่มสาระ	76.92	61.50
11.3 จัดสรรบุคลากรได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	89.74	74.87
11.4 ร่วมแก้ไขปัญหาและให้คำปรึกษา	82.05	66.96
12. สนับสนุนการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	100.00	98.93
12.1 จัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างเพียงพอ	66.67	56.68
12.2 ใ้บุคลากรได้รู้ความสามารถในการใช้สื่อ นวัตกรรม	89.74	68.98
12.3 ให้มีการผลิต สื่อและนวัตกรรม ขึ้นใช้เอง	71.79	57.75
13. การดำเนินการพัฒนาหลักสูตร		
13.1 ไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	18.38	22.46
13.2 ดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อมุ่งประสิทธิผล	79.49	66.31
13.3 ดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อให้แล้วเสร็จ	23.08	24.06
14. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร	100.00	88.77
14.1 พิมพ์เอกสารแจกแก่เด็กนักเรียน	80.51	22.99
14.2 จัดประชุมผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน	84.64	79.68
14.3 เผยแพร่ผลงานทางวิชาการของโรงเรียน	71.79	40.64

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ในความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ศึกษานั้น มีความเห็นที่สอดคล้องกัน ในเรื่อง การสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในการพัฒนาหลักสูตร โดยจัดสรรบุคลากรได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ร่วมแก้ไขปัญหาและให้คำปรึกษาดลถึง จัดสรรงบประมาณ ในการดำเนินการ การสนับสนุนการใช้สื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยี พร้อม ให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการใช้สื่อ การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจังเพื่อบ่ม ปรสิทธิผล และการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เป็นต้น จะมีความเห็นที่แตกต่างกันบ้างก็มี ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการแต่ละกลุ่มสาระ หรือการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของโรงเรียน คือ ผู้บริหารมีความเห็นว่าได้ปฏิบัติ แต่ครูวิชาการว่าได้ปฏิบัติน้อย

ตารางที่ 4.19 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลของผู้บริหาร กับครูวิชาการ

รายการ	ร้อยละที่ปฏิบัติ	
	ผู้บริหาร	ครูวิชาการ
15. มีการนิเทศการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	100.00	92.51
15.1 เชื่อมชั้นเรียน สังเกตการเรียนการสอน	76.92	72.73
15.2 แนะนำช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา	84.62	71.12
15.3 ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบ	56.41	39.04
16. การนิเทศส่งผลต่อบุคลากร		
16.1 ไม่ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ	0	37.97
16.2 ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ	100.00	59.89
17. การประเมินผลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	94.87	87.70
17.1 อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	58.97	63.10
17.2 ไม่สม่ำเสมอและไม่ต่อเนื่อง	35.90	22.46

จากตารางที่ 4.19 พบว่า การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล นั้น ผู้บริหารและครู วิชาการมีความเห็นที่สอดคล้องกัน ว่ามีการนิเทศการพัฒนาหลักสูตร โดยการเชื่อมชั้นเรียนและ แนะนำช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา นอกจากนั้นยังได้มีการประเมินผลการจัดทำหลักสูตร แต่มีความเห็นที่ แตกต่างกันเล็กน้อยในเรื่องของ ผลของการนิเทศไม่ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ รวมไปถึงการ ประเมินการจัดทำหลักสูตรที่ทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เป็นต้น

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการสรุปผลการดำเนินงานของผู้บริหาร
กับครูวิชาการ

รายการ	ร้อยละที่ปฏิบัติ	
	ผู้บริหาร	ครูวิชาการ
18. การนำผลการประเมินการจัดทำหลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไข		
18.1 ไม่มีการนำผลมาปรับปรุง	5.13	13.37
18.2 มีการนำผลมาปรับปรุง	94.87	85.03
19. ผลของการแสดงภาวะผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร		
19.1 ความพึงพอใจ เกิดขวัญและกำลังใจ	89.74	79.14
19.2 ความไม่มั่นใจในประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน	5.13	14.97
19.3 ความไม่พึงพอใจและต้องการให้มีการปรับปรุง	5.13	4.81

จากตารางที่ 4.20 พบว่า การสรุปผลการดำเนินงาน ในความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการนั้น มีความเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่อง การนำผลการประเมินการจัดทำหลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไขและผลของการแสดงภาวะผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร ทำให้เกิดความพึงพอใจ เกิดขวัญและกำลังใจในการพัฒนา

ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบงานการปรับปรุงพัฒนาของผู้บริหารกับครูวิชาการ

รายการ	ร้อยละที่ปฏิบัติ	
	ผู้บริหาร	ครูวิชาการ
20. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร	100.00	95.19
20.1 ให้ร่วมเป็นคณะกรรมการอนุกรรมการ	56.41	78.61
20.2 ปรึกษาทุนทรัพย์เพื่อสนับสนุนกิจกรรม	79.49	33.69
21. จัดให้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นมาให้ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่นักเรียน	100.00	94.65
21.1 อย่างสม่ำเสมอ	41.03	35.29
21.2 ในโอกาสพิเศษ	46.15	52.41
21.3 อื่นๆ (เป็นบางครั้ง)	5.13	3.74

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

รายการ	ร้อยละที่ปฏิบัติ	
	ผู้บริหาร	ครูวิชาการ
22. การประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนส่งผลถึงการ พัฒนาหลักสูตรประสบความสำเร็จ		
22.1 ไม่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ	0	7.49
22.2 ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ	89.74	85.78
22.3 ส่งผล แต่ยังคงมีส่วนที่ควรปรับปรุง	46.15	25.67
23. โรงเรียนมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อ การเรียนการสอน		
23.1 ไม่มีการพัฒนา	0	4.81
23.2 มีการพัฒนา	89.74	85.56
23.3 มีการพัฒนา แต่ควรปรับปรุง	10.26	8.56

จากตารางที่ 4.21 พบว่า การปรับปรุงพัฒนาในความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการ ส่วนใหญ่มีความเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่อง การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นมาให้ความรู้และโรงเรียนมีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนแต่มีความเห็นที่แตกต่างกันเล็กน้อยในเรื่องการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ อนุกรรมการ ตลอดจนการประสานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่งผลให้การพัฒนาประสบผลสำเร็จ เป็นต้น

4. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน ในอำเภอจอมทอง

ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียนในอำเภอจอมทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยใช้ค่า $\bar{X}$ และ S.D. ระดับของปัญหา 5 ระดับ ให้ครอบคลุมกรอบความคิด ขอบเขตของเนื้อหา ทั้ง 7 ด้าน แยกเนื้อหาสาระของปัญหาออกเป็น

4.1 ปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 39 โรงเรียน รวม 39 คน แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.22 ถึงตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.22 ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อม ของผู้บริหารสถานศึกษา ในความคิดเห็นของผู้บริหาร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	2.46	0.88	น้อย
2. สถานศึกษามีบุคลากรไม่เพียงพอในการดำเนินการพัฒนา เนื่องจากเนื้อหาสาระการเรียนรู้มีมาก	3.64	1.10	มาก
3. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่แต่งตั้งขึ้นมาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง	2.95	1.05	ปานกลาง
4. สถานศึกษาขาดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและความ ต้องการของชุมชน	2.51	0.89	ปานกลาง
5. บุคลากรทางการศึกษาไม่มีทักษะในการทำงานเป็นทีม และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.31	0.92	น้อย
6. สถานศึกษาขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ คู่มือครูที่จะเป็น แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	2.90	1.21	ปานกลาง
7. สถานศึกษาไม่มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินการ พัฒนาเนื่องจากไม่มีการวางแผนล่วงหน้า	3.00	1.28	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.82	1.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.22 พบว่า การเตรียมความพร้อม ของผู้บริหารสถานศึกษาจากค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นมาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ขาดสื่อวัสดุอุปกรณ์คู่มือ ตลอดจนงบประมาณ ในส่วนของความรู้ ความเข้าใจหรือทักษะการทำงานเป็นทีม นั้น อยู่ในระดับน้อย แต่ที่เป็นปัญหามากสำหรับผู้บริหารคือ บุคลากรไม่เพียงพอที่จะดำเนินการพัฒนา เนื่องจากเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรมีมาก

ตารางที่ 4.23 ปัญหาด้านการจัดทำสาระหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา ในความคิดเห็นของผู้บริหาร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
8. สถานศึกษามีระยะเวลาในการจัดทำน้อย ทำให้ต้องเร่งรีบทำ และไม่มีเวลาทบทวน ตรวจสอบ	3.00	0.92	ปานกลาง
9. สถานศึกษาขาดการวิเคราะห์สาระหลักสูตรที่จะดำเนินการพัฒนา	2.69	0.80	ปานกลาง
10. การจัดทำสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาคตามมาตรฐานและหลักสูตรแกนกลาง ไม่มีการปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น	2.41	1.04	น้อย
11. ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างถ่องแท้	2.79	1.10	ปานกลาง
12. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการประเมินผู้เรียนรวมทั้งสภาพความต้องการของชุมชน	2.88	0.97	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.76	.977	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.23 พบว่าการจัดทำสาระของหลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษาจากค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ระดับไม่ค่อยมีปัญหา) ได้แก่ในเรื่องของระยะเวลา การวิเคราะห์สาระหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูล หรือการประเมินผู้เรียน รวมถึงสภาพความต้องการของชุมชน

ตารางที่ 4.24 ปัญหาด้านการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในความคิดเห็นของผู้บริหาร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
13. สถานศึกษาขาดการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง	2.26	0.79	น้อย
14. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการวิจัยกิจกรรมและเนื้อหาสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	2.85	1.04	ปานกลาง
15. สถานศึกษากำหนดชั่วโมงสอนอยู่ในอัตราส่วนที่ไม่เหมาะสมกับเนื้อหา และเวลา	2.00	0.86	น้อย
16. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้และไม่ได้รับการอบรมชี้แจงในการที่จะใช้หลักสูตรใหม่	2.21	1.01	น้อย
17. สถานศึกษาขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.23	1.29	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.51	1.00	น้อย

จากตารางที่ 4.24 พบว่า การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา จะพบว่ามีปัญหาค่อนข้างน้อย เมื่อจะเป็นในเรื่องของการวางแผน การกำหนดชั่วโมงสอนหรือครู และบุคลากรทางการศึกษา ไม่มีความรู้ ความสามารถ แต่ในส่วนของการวิจัยและสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ทันสมัย มีปัญหาอยู่บ้างในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.25 ปัญหาด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในความคิดเห็นของผู้บริหาร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
18. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร	2.31	0.87	น้อย
19. สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนประจำชั้น / ประจำวิชาไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความสนใจความถนัดและประสบการณ์	2.15	0.93	น้อย
20. สถานศึกษามีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน	2.74	1.02	ปานกลาง
21. สถานศึกษามีครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอต้องรับผิดชอบหลายชั้นและต้องสอนหลายกลุ่มสาระ	2.72	1.36	มาก
22. บุคลากรของสถานศึกษาส่วนหนึ่งเป็นครูอัตราจ้างชั่วคราวมักจะลาออกกลางคันทำให้งานไม่ต่อเนื่อง	2.28	1.28	น้อย
23. สถานศึกษาไม่มีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตรสถานศึกษา	2.11	0.74	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.56	1.03	น้อย

จากตารางที่ 4.25 พบว่า การดำเนินการบริหารหลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ครูและบุคลากรไม่ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดครูเข้าสอนประจำชั้น ประจำวิชา การมีครูอัตราจ้างหรือการประชาสัมพันธ์เป็นปัญหา ในระดับน้อย แต่ในส่วนของครูและบุคลากรมีความรู้ ความสามารถไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้ หรือมีบุคลากรไม่เพียงพอ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ถึงมาก

ตารางที่ 4.26 ปัญหาด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและการประเมินผล ของผู้บริหาร ในความคิดเห็น
ของผู้บริหาร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
24. ผู้บริหารขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	2.36	0.87	น้อย
25. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตร	2.69	0.92	ปานกลาง
26. การจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาไม่ครอบคลุมสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	2.51	1.00	ปานกลาง
27. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา	2.64	0.93	ปานกลาง
28. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่รู้ไม่เข้าใจวิธีการจัดทำเครื่องมือ ขาดแนววิธีสร้างแบบประเมินที่หลากหลาย	2.90	1.02	ปานกลาง
29. ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างจริงจัง	2.41	0.94	น้อย
รวมเฉลี่ย	2.59	0.95	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.26 พบว่า การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง หรือความร่วมมือที่จะพัฒนาอยู่ในระดับน้อย แต่ในส่วนของความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตร การจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา หรือแม้กระทั่งความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำเครื่องมือ หรือการประเมินที่หลากหลาย ยังเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.27 ปัญหาด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในความคิดเห็นของผู้บริหาร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
30. ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ยังมีวัฒนธรรม การเรียนการสอนแบบดั้งเดิม คือ ครูเป็นผู้ให้ความรู้แก่เด็ก ฝ่ายเดียว	2.95	0.94	ปานกลาง
31. ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความกระตือรือร้น ในการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ขาดการวิจัยด้านการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.00	1.03	ปานกลาง
32. สถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา แก่บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน	2.31	.73	น้อย
33. การสรุปผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปได้ ก่อนข้างยากเนื่องจากหลักสูตรที่มีอยู่ไม่สมบูรณ์	2.69	0.98	ปานกลาง
34. บุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจในจุดหมาย หลักการ โครงสร้างและวิธีการจัดการเรียนการสอน	2.56	1.10	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.70	0.95	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.27 พบว่า การสรุปผลด้านการดำเนินงาน ของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ยังมีวัฒนธรรม การเรียนการสอน แบบดั้งเดิม คือ ครูเป็นผู้ให้ความรู้แก่เด็กฝ่ายเดียว ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความกระตือรือร้น ในการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ขาดการวิจัยด้านการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การสรุปผล การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปได้ก่อนข้างยากเนื่องจากหลักสูตรที่มีอยู่ไม่สมบูรณ์ บุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจในจุดหมาย หลักการ โครงสร้างและวิธีการจัดการเรียนการสอน เป็นปัญหาในระดับปานกลาง แต่ สถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นปัญหาในระดับน้อย สำหรับผู้บริหาร

ตารางที่ 4.28 ปัญหาด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษา ในความคิดเห็นของผู้บริหาร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
35. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของการพัฒนาหลักสูตร	2.72	1.07	ปานกลาง
36. สถานศึกษาไม่มีการกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร	2.49	0.85	น้อย
37. สถานศึกษามีความขาดแคลนหลายๆ อย่าง ในการที่จะดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	2.97	1.25	ปานกลาง
38. การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละกลุ่มสาระไม่ตรงกับประเด็นปัญหา เช่น โครงสร้าง เนื้อหา สาระ กิจกรรมการเรียนรู้เป็นต้น	2.62	1.14	ปานกลาง
39. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม มีเนื้อหาสาระบรรจุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมากเกินไป	3.08	1.29	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.77	1.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.28 พบว่า การปรับปรุงพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของการพัฒนา ความขาดแคลนหลายๆ อย่าง การปรับปรุงพัฒนาไม่ตรงประเด็นปัญหาเรื่อง สาระของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมีมากเกินไป เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหา ในการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร เป็นปัญหาในระดับน้อย

4.2 ปัญหาของครูวิชาการโรงเรียน จำนวน 187 คน แบ่งออกเป็น

4.2.1 ครูวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 13 โรงเรียน รวม 24 คน แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.29 ถึง ตารางที่ 4.35

4.2.2 ครูวิชาการของโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 23 โรงเรียน รวม 109 คน แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.36 ถึง ตารางที่ 4.42

4.2.3 ครูวิชาการของโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 3 โรงเรียน 54 รวม แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.43 ถึง ตารางที่ 4.49

ตารางที่ 4.29 ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อม ของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็น
ของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.75	1.39	มาก
2. สถานศึกษามีบุคลากรไม่เพียงพอในการดำเนินการพัฒนา เนื่องจากเนื้อหาสาระการเรียนรู้มีมาก	3.79	0.96	มาก
3. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่แต่งตั้งขึ้นมา ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง	3.83	0.92	มาก
4. สถานศึกษาขาดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและความ ต้องการของชุมชน	3.67	1.05	มาก
5. บุคลากรทางการศึกษาไม่มีทักษะในการทำงานเป็นทีม และ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.83	1.20	ปานกลาง
6. สถานศึกษาขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ คู่มือครูที่จะเป็นแนว ทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.48	1.47	ปานกลาง
7. สถานศึกษาไม่มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินการ พัฒนาเนื่องจากไม่มีการวางแผนล่วงหน้า	3.79	1.32	มาก
รวมเฉลี่ย	3.59	1.19	มาก

จากตารางที่ 4.29 พบว่า การเตรียมความพร้อมในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก จากผลเฉลี่ยอยู่ในระดับที่มีปัญหาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่แต่งตั้งขึ้นมาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง สถานศึกษามีบุคลากรไม่เพียงพอในการดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากร ไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งบประมาณไม่เพียงพอ ตลอดถึงขาดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชน ในส่วนของสถานศึกษาที่ขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ คู่มือครูที่จะใช้เป็นแนวทาง หรือบุคลากรไม่มีทักษะในการทำงานเป็นทีมและขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.30 ปัญหาด้านการจัดทำสาระหลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็น
ของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
8. สถานศึกษามีระยะเวลาในการจัดทำน้อย ทำให้ต้องเร่งรีบทำและไม่มีเวลาทบทวน ตรวจสอบ	4.13	0.74	มาก
9. สถานศึกษาขาดการวิเคราะห์สาระหลักสูตรที่จะดำเนินการพัฒนา	4.08	0.58	มาก
10. การจัดทำสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค ตามมาตรฐานและหลักสูตรแกนกลาง ไม่มีการปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น	4.13	0.74	มาก
11. ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างถ่องแท้	4.39	0.72	มาก
12. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการประเมินผู้เรียน รวมทั้งสภาพความต้องการของชุมชน	3.96	1.00	มาก
รวมเฉลี่ย	4.14	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า การจัดทำสาระของหลักสูตร ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก พบผลสรุปค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับค่อนข้างสูง คือเป็นปัญหาอย่างมาก เรียงตามลำดับได้แก่ ครูและบุคลากร ไม่ได้ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างถ่องแท้ การจัดทำสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ไม่มีการปรับสภาพให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น มีระยะเวลาในการจัดทำน้อยทำให้ต้องเร่งรีบทำและไม่มีเวลาทบทวน ตรวจสอบ ตลอดจนขาดการวิเคราะห์สาระของหลักสูตรที่จะดำเนินการพัฒนา และสุดท้ายครูและบุคลากรขาดการประเมินผู้เรียน รวมทั้งสภาพความต้องการของชุมชน

ตารางที่ 4.31 ปัญหาด้านการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา
ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
13. สถานศึกษาขาดการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง	3.54	1.18	มาก
14. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการวิจัยกิจกรรมและเนื้อหาสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	3.96	1.21	มาก
15. สถานศึกษากำหนดชั่วโมงสอนอยู่ในอัตราส่วนที่ไม่เหมาะสมกับเนื้อหา และเวลา	2.63	0.88	ปานกลาง
16. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้และไม่ได้รับการอบรมชี้แจงในการที่จะใช้หลักสูตรใหม่	3.67	1.55	มาก
17. สถานศึกษาขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.09	1.08	มาก
รวมเฉลี่ย	3.58	1.18	มาก

จากตารางที่ 4.31 พบว่า การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก จากค่าเฉลี่ยสรุปได้ว่า เป็นปัญหามาก คือสถานศึกษาขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการวิจัยกิจกรรมและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ขาดความรู้ ไม่ได้รับการอบรมชี้แจงที่จะใช้หลักสูตรใหม่ และขาดการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง ในส่วนของการกำหนดชั่วโมงสอนอยู่ในอัตราส่วนที่ไม่เหมาะสมกับเนื้อหา และเวลานี้ อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.32 ปัญหาด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
18. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร	4.18	0.96	มาก
19. สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนประจำชั้น / ประจำวิชาไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความสนใจความถนัดและประสบการณ์	3.58	1.10	มาก
20. สถานศึกษามีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน	4.13	0.74	มาก
21. สถานศึกษามีครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอต้องรับผิดชอบหลายชั้นและต้องสอนหลายกลุ่มสาระ	4.08	1.14	มาก
22. บุคลากรของสถานศึกษาส่วนหนึ่งเป็นครูอัตราจ้างชั่วคราวมักจะลาออกกลางคันทำให้งานไม่ต่อเนื่อง	2.42	1.56	น้อย
23. สถานศึกษาไม่มีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตรสถานศึกษา	3.29	1.00	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.61	1.09	มาก

จากตารางที่ 4.32 พบว่า การดำเนินการบริหารหลักสูตร ในความคิดเห็นของครู วิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก จากค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่เป็นปัญหามาก เรียงตามลำดับคือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร สถานศึกษามีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน มีครูและบุคลากรไม่เพียงพอต้องรับผิดชอบหลายชั้นและต้องสอนหลายกลุ่มสาระ การจัดครูเข้าสอนประจำชั้น / ประจำวิชาไม่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ในส่วนของการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เป็นปัญหาระดับปานกลาง แต่ส่วนหนึ่งเป็นปัญหาน้อย ในเรื่องของบุคลากรของสถานศึกษาบางแห่งเป็นครูอัตราจ้างชั่วคราว มักจะลาออกกลางคัน ทำให้งานไม่ต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.33 ปัญหาด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
24. ผู้บริหารขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.88	1.04	มาก
25. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตร	3.79	0.88	มาก
26. การจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาไม่ครอบคลุมสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.92	1.00	มาก
27. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา	3.91	1.08	มาก
28. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่รู้ไม่เข้าใจวิธีการจัดทำเครื่องมือ ขาดแนววิธีสร้างแบบประเมินที่หลากหลาย	3.83	0.92	มาก
29. ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างจริงจัง	3.71	0.91	มาก
รวมเฉลี่ย	3.84	0.98	มาก

จากตารางที่ 4.33 พบว่า การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก จากค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับที่เป็นปัญหามากทั้งหมด ได้แก่ การจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาไม่ครอบคลุมสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูและบุคลากรขาดการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้บริหารขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ครูและบุคลากรไม่รู้ ไม่เข้าใจวิธีการจัดทำเครื่องมือและการประเมินผล สุดท้าย ขาดความร่วมมือในการพัฒนาอย่างจริงจัง

ตารางที่ 4.34 ปัญหาด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็น
ของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
30. ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ยังมีวัฒนธรรม การเรียนการสอนแบบดั้งเดิม คือ ครูเป็นผู้ให้ความรู้แก่เด็ก ฝ่ายเดียว	4.25	0.95	มาก
31. ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความกระตือรือร้น ในการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ขาดการวิจัยด้านการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.00	0.98	มาก
32. สถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา แก่บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน	3.08	1.21	ปานกลาง
33. การสรุปผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปได้ ค่อนข้างยากเนื่องจากหลักสูตรที่มีอยู่ไม่สมบูรณ์	4.17	0.96	มาก
34. บุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจในจุดหมาย วิสัย ทัศน์ โครงสร้างและวิธีการจัดการเรียนการสอน	4.00	1.02	มาก
รวมเฉลี่ย	3.90	1.02	มาก

จากตารางที่ 4.34 พบว่า การสรุปผลการดำเนินงาน ในความคิดเห็นของครูวิชาการ
โรงเรียนขนาดเล็กนั้น เป็นปัญหามาก คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ยังมีวัฒนธรรม
การเรียนการสอนแบบดั้งเดิม การสรุปผลการพัฒนาเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากหลักสูตรที่มี
อยู่ไม่สมบูรณ์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความกระตือรือร้น และไม่มีความรู้ ความเข้าใจ
ในหลักการ โครงสร้าง และวิธีการจัดการเรียนการสอน เป็นปัญหาระดับปานกลางในเรื่องของ
สถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตร แก่ บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชน

ตารางที่ 4.35 ปัญหาด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษาในความ
 คิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
35. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของการพัฒนาหลักสูตร	4.08	0.78	มาก
36. สถานศึกษาไม่มีการกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร	3.96	0.80	มาก
37. สถานศึกษามีความขาดแคลนหลายๆ อย่าง ในการที่จะดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.33	0.87	มาก
38. การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละกลุ่มสาระไม่ตรงกับประเด็นปัญหา เช่น โครงสร้าง เนื้อหา สาระ กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น	3.79	0.88	มาก
39. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม มีเนื้อหาสาระบรรจุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมากเกินไป	4.08	1.10	มาก
รวมเฉลี่ย	4.05	0.90	มาก

จากตารางที่ 4.35 พบว่า การปรับปรุงพัฒนา ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก จากค่าเฉลี่ย เป็นปัญหาในระดับมากทั้งหมด คือ สถานศึกษามีความขาดแคลนหลายๆ อย่างในการปรับปรุงพัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่มีการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของการพัฒนา มีเนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมากเกินไป ไม่มีการกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสุดท้ายคือการปรับปรุงพัฒนาแต่ละกลุ่มสาระไม่ตรงกับประเด็นปัญหา เช่น โครงสร้าง เนื้อหา สาระ และ กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น

ตารางที่ 4.36 ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อม ของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของ
ครูวิชาการ โรงเรียนขนาดกลาง

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	2.76	0.77	ปานกลาง
2. สถานศึกษามีบุคลากรไม่เพียงพอในการดำเนินการพัฒนาเนื่องจากเนื้อหาสาระการเรียนรู้มีมาก	3.52	1.10	มาก
3. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่แต่งตั้งขึ้นมาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง	2.92	0.75	ปานกลาง
4. สถานศึกษาขาดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชน	2.77	0.96	ปานกลาง
5. บุคลากรทางการศึกษาไม่มีทักษะในการทำงานเป็นทีม และ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน	2.47	1.01	น้อย
6. สถานศึกษาขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ คู่มือครูที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.02	1.05	ปานกลาง
7. สถานศึกษาไม่มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินการพัฒนาเนื่องจากไม่มีการวางแผนล่วงหน้า	2.84	1.02	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.90	0.96	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.36 พบว่า การเตรียมความพร้อม ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดกลาง จากค่าเฉลี่ยเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ สถานศึกษาขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ คู่มือครูที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นมาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินการพัฒนา เนื่องจากไม่มีการวางแผนล่วงหน้า ขาดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และความต้องการของชุมชน และอีกอย่างหนึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร แต่ที่เป็นปัญหามาก คือ สถานศึกษามีบุคลากรไม่เพียงพอในการดำเนินการพัฒนา เนื่องจากเนื้อหาสาระการเรียนรู้มีมาก ส่วนปัญหาด้านบุคลากรไม่มีทักษะในการทำงานเป็นทีม และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นปัญหาในระดับน้อย

ตารางที่ 4.37 ปัญหาด้านการจัดทำสาระหลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของ
ครูวิชาการ โรงเรียนขนาดกลาง

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
8. สถานศึกษามีระยะเวลาในการจัดทำน้อย ทำให้ต้องเร่งรีบทำและไม่มีเวลาทบทวน ตรวจสอบ	3.13	1.00	ปานกลาง
9. สถานศึกษาขาดการวิเคราะห์สาระหลักสูตรที่จะดำเนินการพัฒนา	2.83	0.89	ปานกลาง
10. การจัดทำสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค ตามมาตรฐานและหลักสูตรแกนกลาง ไม่มีการปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น	2.75	0.86	ปานกลาง
11. ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างถ่องแท้	2.81	0.91	ปานกลาง
12. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการประเมินผู้เรียน รวมทั้งสภาพความต้องการของชุมชน	2.78	0.70	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.86	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.37 พบว่า การจัดทำสาระของหลักสูตร ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดกลางนั้น เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ทุกรายการเรียงตามลำดับดังต่อไปนี้ สถานศึกษามีระยะเวลาในการจัดทำน้อย ทำให้ต้องเร่งรีบทำ และไม่มีเวลาทบทวนตรวจสอบ รองลงไปคือ ขาดการวิเคราะห์ข้อมูล สาระหลักสูตรที่จะดำเนินการพัฒนา ขาดการประเมินผู้เรียน รวมทั้งสภาพความต้องการของชุมชนและการจัดทำสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค ตามมาตรฐานและหลักสูตรแกนกลาง ไม่มีการปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น

ตารางที่ 4.38 ปัญหาด้านการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดกลาง

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
13. สถานศึกษาขาดการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง	2.87	0.80	ปานกลาง
14. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการวิจัยกิจกรรมและเนื้อหาสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	2.95	0.82	ปานกลาง
15. สถานศึกษากำหนดชั่วโมงสอนอยู่ในอัตราส่วนที่ไม่เหมาะสมกับเนื้อหา และเวลา	2.50	0.90	น้อย
16. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้และไม่ได้รับการอบรมชี้แจงในการที่จะใช้หลักสูตรใหม่	2.58	0.81	ปานกลาง
17. สถานศึกษาขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.17	1.07	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.81	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.38 พบว่า การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร ในความคิดเห็นของครูวิชาการโรงเรียนขนาดกลาง ผลสรุปค่าเฉลี่ย เป็นปัญหาในระดับปานกลางคือ สถานศึกษาขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูและบุคลากรขาดการวิจัยกิจกรรมและเนื้อหาสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขาดการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และขาดความรู้ ไม่ได้รับการอบรมชี้แจงในการที่จะใช้หลักสูตรใหม่ ในส่วนของการกำหนดชั่วโมงสอนอยู่ในอัตราส่วนที่ไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลานั้น เป็นปัญหาน้อย

ตารางที่ 4.39 ปัญหาด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของ
ครูวิชาการโรงเรียนขนาดกลาง

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
18. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร	2.84	0.73	ปานกลาง
19. สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนประจำชั้น / ประจำวิชาไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความสนใจความถนัดและประสบการณ์	2.78	0.85	ปานกลาง
20. สถานศึกษามีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน	2.97	0.83	ปานกลาง
21. สถานศึกษามีครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอต้องรับผิดชอบหลายชั้นและต้องสอนหลายกลุ่มสาระ	2.31	1.13	ปานกลาง
22. บุคลากรของสถานศึกษาส่วนหนึ่งเป็นครูอัตราจ้างชั่วคราวมักจะลาออกกลางคันทำให้งานไม่ต่อเนื่อง	2.30	1.10	น้อย
23. สถานศึกษาไม่มีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตรสถานศึกษา	2.62	0.89	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.80	0.92	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.39 พบว่า การดำเนินการบริหารหลักสูตร ในความคิดเห็นของครูวิชาการโรงเรียนขนาดกลาง จากค่าเฉลี่ย เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ สถานศึกษามีครูและบุคลากรไม่เพียงพอ ต้องรับผิดชอบหลายชั้น และต้องสอนหลายกลุ่มสาระ บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน ขาดการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร การจัดครูเข้าสอนประจำชั้น/ประจำวิชาไม่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและประสบการณ์ ตลอดจนขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตร และที่เป็นปัญหาน้อย คือ บุคลากรของสถานศึกษาส่วนหนึ่งเป็นครูอัตราจ้างชั่วคราว มักจะลาออกกลางคันทำให้งานไม่ต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.40 ปัญหาด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดกลาง

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
24. ผู้บริหารขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	2.78	0.87	ปานกลาง
25. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตร	2.78	0.81	ปานกลาง
26. การจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาไม่ครอบคลุมสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	2.64	0.84	ปานกลาง
27. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา	2.92	0.71	ปานกลาง
28. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่รู้ไม่เข้าใจวิธีการจัดทำเครื่องมือ ขาดแนววิธีสร้างแบบประเมินที่หลากหลาย	3.04	0.82	ปานกลาง
29. ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างจริงจัง	2.56	0.94	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.79	0.83	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.40 พบว่า การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดกลาง จากผลสรุปค่าเฉลี่ย ทั้งหมดเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่รู้ ไม่เข้าใจวิธีการจัดทำเครื่องมือ ขาดแนววิธีสร้างแบบประเมินที่หลากหลาย ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นความต้องการ และความจำเป็นของสถานศึกษา ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตร ผู้บริหารขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ การจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานไม่ครอบคลุมสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และสุดท้ายคือครูและบุคลากรไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาอย่างจริงจัง

ตารางที่ 4.41 ปัญหาด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของ
ครูวิชาการ โรงเรียนขนาดกลาง

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
30. ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ยังมีวัฒนธรรมการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม คือ ครูเป็นผู้ให้ความรู้แก่เด็กฝ่ายเดียว	3.15	0.84	ปานกลาง
31. ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความกระตือรือร้นในการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ขาดการวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	2.96	0.77	ปานกลาง
32. สถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาแก่บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน	2.82	0.74	ปานกลาง
33. การสรุปผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปได้ค่อนข้างยากเนื่องจากหลักสูตรที่มีอยู่ไม่สมบูรณ์	2.95	0.82	ปานกลาง
34. บุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจในจุดหมาย หลักการ โครงสร้างและวิธีการจัดการเรียนการสอน	2.71	0.85	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.92	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.41 พบว่า การสรุปผลด้านการดำเนินงาน ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดกลาง จากค่าเฉลี่ยที่ออกมาจะเห็นว่า เป็นปัญหาในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ครูและบุคลากรส่วนใหญ่ยังมีวัฒนธรรมการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม คือ ครูเป็นผู้ให้ความรู้แก่เด็กฝ่ายเดียว รองลงไป บุคลากรขาดความกระตือรือร้นในการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ขาดการวิจัยด้านการพัฒนา และการพัฒนาเป็นไปได้ค่อนข้างยากเนื่องจากหลักสูตรที่มีอยู่ไม่สมบูรณ์ ขาดการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนบุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง และวิธีการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.42 ปัญหาด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของ
ครูวิชาการ โรงเรียนขนาดกลาง

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
35. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของการพัฒนาหลักสูตร	2.88	0.74	ปานกลาง
36. สถานศึกษาไม่มีการกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร	2.81	0.81	ปานกลาง
37. สถานศึกษามีความขาดแคลนหลายๆ อย่าง ในการที่จะดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.31	0.78	ปานกลาง
38. การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละกลุ่มสาระ ไม่ ตรงกับประเด็นปัญหา เช่น โครงสร้าง เนื้อหา สาระ กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น	2.83	0.79	ปานกลาง
39. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม มีเนื้อหาสาระบรรจุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมากเกินไป	3.40	0.95	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.05	0.82	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ในการปรับปรุงพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มมีเนื้อหาสาระบรรจุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมากเกินไป ความที่ต้งขาดแคลนหลายๆ อย่าง ไม่มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของการพัฒนา การปรับปรุงพัฒนาแต่ละกลุ่มสาระ ไม่ตรงกับประเด็นปัญหา เช่น โครงสร้าง เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ ไม่มีการกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนา ทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นปัญหาในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.43 ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของ
ครูวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	1.48	0.80	น้อยที่สุด
2. สถานศึกษามีบุคลากรไม่เพียงพอในการดำเนินการพัฒนาเนื่องจากเนื้อหาสาระการเรียนรู้มีมาก	1.82	1.17	น้อย
3. คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่แต่งตั้งขึ้นมาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง	1.52	0.75	น้อย
4. สถานศึกษาขาดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชน	1.61	0.88	น้อย
5. บุคลากรทางการศึกษาไม่มีทักษะในการทำงานเป็นทีม และ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน	1.30	0.54	น้อยที่สุด
6. สถานศึกษาขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ คู่มือครูที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	1.52	0.75	น้อย
7. สถานศึกษาไม่มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินการพัฒนาเนื่องจากไม่มีการวางแผนล่วงหน้า	1.59	0.88	น้อย
รวมเฉลี่ย	1.55	0.82	น้อย

จากตารางที่ 4.43 พบว่า การเตรียมความพร้อม ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่ นั้น เป็นปัญหาในระดับน้อย ถึงน้อยที่สุด เรียงตามลำดับคือ สถานศึกษามีบุคลากรไม่เพียงพอ ขาดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชน เรื่องของงบประมาณไม่เพียงพอ การขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ คู่มือครู คณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นมาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่จะไม่ค่อยพบปัญหาเหล่านี้ และที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดคือ ครูและบุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา และบุคลากรไม่มีทักษะในการทำงานเป็นทีม ตลอดถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน

ตารางที่ 4.44 ปัญหาด้านการจัดทำสาระหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของ
ครูวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
8. สถานศึกษามีระยะเวลาในการจัดทำน้อย ทำให้ต้องเร่งรีบทำและไม่มีเวลาทบทวน ตรวจสอบ	1.63	0.86	น้อย
9. สถานศึกษาขาดการวิเคราะห์สาระหลักสูตรที่จะดำเนินการพัฒนา	1.37	0.56	น้อยที่สุด
10. การจัดทำสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค ตามมาตรฐานและหลักสูตรแกนกลาง ไม่มีการปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น	1.26	0.44	น้อยที่สุด
11. ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของหลักสูตรสถานศึกษาอย่างถ่องแท้	1.26	0.44	น้อยที่สุด
12. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการประเมินผู้เรียน รวมทั้งสภาพความต้องการของชุมชน	1.41	0.96	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย	1.39	0.66	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.44 พบว่า การจัดทำสาระของหลักสูตร ในความคิดเห็นของครูวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่ จากผลสรุปค่าเฉลี่ย ส่วนใหญ่เกือบทั้งหมด เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุดเรียงตามลำดับคือ ระยะเวลาในการจัดทำ ครูและบุคลากรขาดการประเมินผู้เรียน รวมทั้งสภาพความต้องการของชุมชน ขาดการวิเคราะห์สาระหลักสูตรที่จะดำเนินการพัฒนา การจัดทำสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามมาตรฐานและหลักสูตรแกนกลาง การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นต้น

ตารางที่ 4.45 ปัญหาด้านการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร ของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
13. สถานศึกษาขาดการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง	1.26	0.44	น้อยที่สุด
14. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการวิจัยกิจกรรมและเนื้อหาสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	1.48	0.75	น้อยที่สุด
15. สถานศึกษากำหนดชั่วโมงสอนอยู่ในอัตราส่วนที่ไม่เหมาะสมกับเนื้อหา และเวลา	1.19	0.48	น้อยที่สุด
16. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้และไม่ได้รับการอบรมชี้แจงในการที่จะใช้หลักสูตรใหม่	1.26	0.52	น้อยที่สุด
17. สถานศึกษาขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1.67	0.82	น้อย
รวมเฉลี่ย	1.37	0.60	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ด้านการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร ในความคิดเห็นของครูวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่ จากผลสรุปค่าเฉลี่ย จะเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ก็สรุปได้ว่าโรงเรียนขนาดใหญ่จะไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องเหล่านี้ ได้แก่ สถานศึกษาขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากรขาดความรู้ ขาดการวิจัยกิจกรรมและเนื้อหา การกำหนดชั่วโมงสอนที่ไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา หรือสถานศึกษาขาดการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง เป็นต้น

ตารางที่ 4.46 ปัญหาด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของ
ครูวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
18. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร	1.33	0.61	น้อยที่สุด
19. สถานศึกษาจัดครูเข้าสอนประจำชั้น / ประจำวิชาไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความสนใจความถนัดและประสบการณ์	1.37	0.73	น้อยที่สุด
20. สถานศึกษามีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน	1.26	0.52	น้อยที่สุด
21. สถานศึกษามีครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอต้องรับผิดชอบหลายชั้นและต้องสอนหลายกลุ่มสาระ	1.52	0.84	น้อย
22. บุคลากรของสถานศึกษาส่วนหนึ่งเป็นครูอัตราจ้างชั่วคราวมักจะลาออกกลางคันทำให้งานไม่ต่อเนื่อง	1.33	0.87	น้อยที่สุด
23. สถานศึกษาไม่มีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตรสถานศึกษา	1.26	0.44	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย	1.35	0.68	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.46 พบว่า การดำเนินการบริหารหลักสูตร ในความคิดเห็น ของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่ จากค่าเฉลี่ย เป็นปัญหายอยู่ในระดับน้อยที่สุด ในเรื่องต่อไปนี้ ครูและบุคลากรไม่เพียงพอ การจัดครูเข้าสอนประจำชั้น/ประจำวิชา การขาดการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การมีครูอัตราจ้างชั่วคราว หรือความรู้ ความสามารถของบุคลากร ไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ เรื่องต่างๆ เหล่านี้จะไม่ค่อยมีปัญหาในด้านการดำเนินการบริหารของโรงเรียนขนาดใหญ่

ตารางที่ 4.47 ปัญหาด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและการประเมินผลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในความคิดเห็นของ ครูวิชาการ โรงเรียน ขนาดใหญ่

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
24. ผู้บริหารขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	1.37	0.68	น้อยที่สุด
25. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตร	1.24	0.51	น้อยที่สุด
26. การจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาไม่ครอบคลุมสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	1.33	0.55	น้อยที่สุด
27. ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา	1.28	0.45	น้อยที่สุด
28. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่รู้ไม่เข้าใจวิธีการจัดทำเครื่องมือ ขาดแนววิธีสร้างแบบประเมินที่หลากหลาย	1.30	0.54	น้อยที่สุด
29. ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างจริงจัง	1.19	0.39	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย	1.28	0.52	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.47 พบว่า การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ในความคิดเห็นของ ครูวิชาการ โรงเรียน ขนาดใหญ่ จากค่าเฉลี่ยที่สรุปได้ทั้งหมด เป็นปัญหาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของ การขาดการนิเทศ ติดตาม กำกับ และประเมินผลอย่างต่อเนื่องของผู้บริหาร การจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาที่ไม่ครอบคลุมสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตร ขาดการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดเป็นความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา บุคลากรไม่รู้ ไม่เข้าใจ วิธีการจัดทำเครื่องมือ หรือความร่วมมือในการพัฒนา เป็นต้น

ตารางที่ 4.48 ปัญหาด้านการสรุปผลการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของ
ครูวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
30. ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ยังมีวัฒนธรรมการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม คือ ครูเป็นผู้ให้ความรู้แก่เด็กฝ่ายเดียว	1.41	0.57	น้อยที่สุด
31. ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความกระตือรือร้นในการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ขาดการวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	1.31	0.54	น้อยที่สุด
32. สถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาแก่บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน	1.33	0.55	น้อยที่สุด
33. การสรุปผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปได้ค่อนข้างยากเนื่องจากหลักสูตรที่มีอยู่ไม่สมบูรณ์	1.30	0.54	น้อยที่สุด
34. บุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจในจุดหมาย หลักการ โครงสร้างและวิธีการจัดการเรียนการสอน	1.26	0.44	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย	1.32	0.53	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.48 พบว่า การสรุปผลด้านการดำเนินงานในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่ ผลสรุปค่าเฉลี่ยเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของครูและบุคลากร มีวัฒนธรรมการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม ขาดความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การสรุปผลการดำเนินการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง และวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดถึงเรื่องของการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

ตารางที่ 4.49 ปัญหาด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาในความคิดเห็นของ
ครูวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
35. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของการพัฒนาหลักสูตร	1.22	0.42	น้อยที่สุด
36. สถานศึกษาไม่มีการกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร	1.22	0.42	น้อยที่สุด
37. สถานศึกษามีความขาดแคลนหลายๆ อย่าง ในการที่จะดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	1.37	0.56	น้อยที่สุด
38. การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละกลุ่มสาระ ไม่ ตรงกับประเด็นปัญหา เช่น โครงสร้าง เนื้อหา สาระ กิจกรรมการเรียนรู้เป็นต้น	1.30	0.54	น้อยที่สุด
39. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม มีเนื้อหาสาระบรรจุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมากเกินไป	1.52	0.97	น้อย
รวมเฉลี่ย	1.33	0.58	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ปัญหาในการปรับปรุงพัฒนา ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มของการพัฒนา ความขาดแคลนหลายๆ อย่าง การปรับปรุงพัฒนาไม่ตรงประเด็นปัญหาหรือเนื้อหาสาระของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมีมากเกินไป การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น ทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นปัญหาในระดับน้อยถึงน้อยที่สุดสำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ในแบบสอบถามตอนที่ 4 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ได้ให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการทุกโรงเรียนแสดงข้อคิดเห็นพร้อมเสนอปัญหาที่พบ โดยแยกตามขนาดของโรงเรียน และได้นำมาประมวลคำตอบ ได้ดังนี้

1. ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข ในความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีผู้บริหารได้ชี้ประเด็นปัญหา และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ปัญหาของการพัฒนาหลักสูตรที่พบ สรุปได้ดังนี้

1.1.1 โครงสร้างของหลักสูตร มีเนื้อหาสาระมากเกินไป

1.1.2 การขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาหลักสูตร

1.1.3 เนื้อหาสาระหลักสูตรไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

1.1.4 โรงเรียนมีจำนวนบุคลากรน้อย มีครู ไม่ครบชั้นเรียนและเวลาในการ

จัดทำ หลักสูตรมีน้อยเกินไป

1.1.5 ขาดความร่วมมือจาก คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

1.2 แนวทางแก้ไข

1.2.1 ศึกษาโครงสร้าง เนื้อหา สาระ จุดหมาย หลักการของหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐาน 2544 และหลักสูตรแกนกลาง ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

1.2.2 จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ ทำความเข้าใจหลักสูตร การศึกษาดูงาน จากโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ หรือโรงเรียนนำร่อง

1.2.3 ในการพัฒนาหลักสูตร ควรให้มีการดำเนินการร่วมกัน เพื่อที่จะได้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา จากหลายๆ ฝ่าย

1.2.4 การร่วมกันพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีสภาพพื้นที่ เหมือนหรือคล้ายกัน และอยู่ใกล้เคียงกัน

1.2.5 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ชุมชน หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

1.3 ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากการประมวลผลภาพรวม พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ประสบความสำเร็จ ในการพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริง เนื่องจากความไม่สมดุลจากปัจจัยหลายๆ ด้าน จะพบปัญหา มากมายในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ค่อนข้างจะประสบความสำเร็จ

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีครูวิชาการ ได้ชี้ให้เห็นปัญหาและให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ดังนี้

2.1 ปัญหาของการพัฒนาหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ผู้บริหารไม่สนใจ ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริง

2.1.2 ขาดการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น

2.1.3 ไม่มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2.1.4 ไม่ส่งเสริม สนับสนุน และไม่สร้างขวัญ กำลังใจอย่างจริงจัง

2.1.5 ไม่มีความจริงจัง เร่งรัดงานให้เสร็จตาม เวลาที่กำหนดโดยไม่คำนึงถึง

ผลของงาน

2.1.6 ไม่มีการประสานเชื่อมโยง และ ขาด วิทยุทัศน์

2.2 แนวทางแก้ไข

2.2.1 สร้างความตระหนัก เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง ไม่ใช่ทำตามกระแส

2.2.2 ให้ผู้บริหาร ำการบริหารบนข้อมูลพื้นฐานที่เป็นจริง

2.2.3 ควรให้มีการติดตามผลการใช้หลักสูตร การพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

2.2.4 ผู้บริหารควรร่วมคิด ร่วมทำและให้กำลังใจ

2.2.5 พัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ พร้อมประสานบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือ

2.2.6 ให้ความสำคัญกับงานวิชาการ ไปพร้อมๆ กับกิจกรรมอื่นๆ

2.2.7 ดึงชุมชน องค์กร หน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มากขึ้น

2.3 ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตร ของโรงเรียนขนาดเล็ก

จากการสรุปและประมวลผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สรุปได้ว่า ยังไม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนา มีสาเหตุมาจาก ความไม่พร้อมและความขาดแคลนหลายอย่างในเวลาเดียวกัน โดยเฉพาะในเรื่องของบุคลากรไม่เพียงพอ ประกอบกับขาดความรู้ ความสามารถในการเรื่องของหลักสูตร ขาดแคลนในส่วนของงบประมาณที่จะดำเนินการ เนื้อหาสาระ โครงสร้างและกิจกรรมของหลักสูตรมีมากเกินไป ตลอดถึงเวลาในการทำมีน้อย

เพราะต้องรับผิดชอบคนละหลายกลุ่มสาระ จึงทำให้หลักสูตรที่ออกมาไม่มีความสมบูรณ์ ไม่มีการได้ทบทวนและตรวจสอบ ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการสนับสนุน ที่มีก็ไม่ทันสมัย เป็นต้น

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียนขนาดกลาง เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร กับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีครูวิชาการ ได้แสดงข้อคิดเห็น และชี้ปัญหาที่พบ สรุปได้ดังนี้

3.1 ปัญหาของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ

3.1.1 ผู้บริหารขาดการมีภาวะผู้นำ และไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร

3.1.2 ขาดข้อมูลพื้นฐาน และสารสนเทศที่จำเป็นในการพัฒนา

3.1.3 ไม่มีการวางแผนในเรื่องของงบประมาณ และแนวโน้มในการพัฒนา

3.1.4 ไม่มีการประสานและขาดความร่วมมือเป็นคณะครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรหรือหน่วยงานใกล้เคียง

3.1.5 ขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3.2 แนวทางแก้ไขปัญหา

3.2.1 เป็นผู้นำครู ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและเป็นพี่เลี้ยงจนครูได้

3.2.2 ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ตลอดกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

3.2.3 เป็นผู้นำในการประสานทุกฝ่าย ให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

3.2.4 ให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร โดยการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

3.2.5 กำกับ ติดตาม เอาใจใส่คณะครูผู้ปฏิบัติงาน ด้านการเรียนการสอนอย่างจริงจัง สม่ำเสมอ

3.2.6 มีวิสัยทัศน์ รับผิดชอบและมอบหมายงานให้เหมาะสม

3.3 ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตร ของโรงเรียนขนาดกลาง

จากการประมวลผลและข้อสรุป พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดกลาง จะประสบความสำเร็จในระดับปานกลางและค่อนข้างน้อยเช่นเดียวกับ โรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากมีสภาพและปัญหาที่คล้ายๆกัน ไม่แตกต่างกันมากนัก

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในความคิดเห็นของครูวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งในครั้งนี้มีครูวิชาการ ได้ชี้ให้เห็นปัญหาและให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

4.1 ปัญหาของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีดังนี้

4.1.1 ผู้บริหารไม่มีวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

4.1.2 การแสดงภาวะผู้นำ บางครั้งยังไม่มีให้เห็นที่ชัดเจนและเหมาะสม

4.1.3 เร่งรัดงาน เพื่อให้เสร็จตามเวลา ไม่มีการทบทวนและตรวจสอบ

4.1.4 ผู้บริหารไม่มีประชาธิปไตย

4.1.5 ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตร

4.2 แนวทางแก้ไขปัญหา

4.2.1 เป็นผู้นำในการประสานกับทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการพัฒนา

4.2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรที่มีความตั้งใจ ในการพัฒนาหลักสูตร

อย่างสม่ำเสมอ

4.2.3 สร้างความตระหนัก และบริหารหลักสูตรอย่างจริงจัง ไม่ใช่ทำตาม

กระแส

4.2.4 ติดตามผลอย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบ

4.3 ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนขนาดใหญ่

จากภาพประมวลผลความคิดเห็น สรุปได้ว่า ในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนหนึ่งประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีความพร้อมในทุกๆ ด้าน แต่ก็ยังมีครูวิชาการบางโรงเรียน บอกได้ว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่ยังมีความบกพร่อง ไม่สมบูรณ์ เช่น เนื้อหาสาระยังซ้ำซ้อน ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ขาดการประชาสัมพันธ์ หรือผู้บริหารขาดภาวะผู้นำ ไม่มีวิสัยทัศน์ และไม่ใช่นำเป็นประชาธิปไตย มักจะมอบหมายงานให้ตัวแทนดำเนินการ

5. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

โดยการนำความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนทุกคน ที่ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อที่ 5 มาแสดงเป็นความถี่และร้อยละ ตามตารางที่ 4.50

ตารางที่ 4.50 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

รายการ	ผู้บริหารโรงเรียน	
	ความถี่	ร้อยละ
โรงเรียนเคยจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา		
1. ไม่เคยจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	0	0.00
2. เคย โดยจัดทำในลักษณะ	39	100.00
2.1 ทำหลักสูตรใหม่ทั้งหมด	25	64.10
2.2 ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน	16	41.03
2.3 ปรับรายละเอียดของเนื้อหา	20	51.28
2.4 ปรับปรุงและ / หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม	18	46.15
2.5 จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่	8	20.51
2.6 จัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม	8	20.51

จากตารางที่ 4.50 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของทุกโรงเรียน ได้เคยจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาแล้วทุกคน โดยได้มีการจัดทำในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรใหม่ทั้งหมด ถึงร้อยละ 64.10 บางโรงเรียนก็มีการจัดทำโดยปรับรายละเอียดของเนื้อหา ปรับปรุงและ/หรือ เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ และการจัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม ตามลำดับ

7. ความคิดเห็นของครูวิชาการ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

โดยการนำความคิดเห็นของครูวิชาการ โรงเรียน ทั้ง 3 ขนาดที่ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อที่ 5 มาแสดงเป็นความถี่และร้อยละ ตามตารางที่ 4.51

ตารางที่ 4.51 แสดงความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของครูวิชาการ

รายการ	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา								
1. ไม่เคย	0	0	0	0	3	12.5	3	1.60
2. เคย โดยการทำในลักษณะ	54	100.00	109	100.00	21	87.50	184	98.40
2.1 ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน	38	70.37	81	76.15	14	58.33	135	72.19
2.2 ปรับรายละเอียดของเนื้อหา	32	59.26	68	62.39	13	54.17	113	60.43
2.3 ปรับปรุงและ /หรือเลือกใช้สื่อ								
การเรียนการสอนให้เหมาะสม	32	59.26	68	62.39	16	66.67	116	62.03
2.4 จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่	30	55.56	57	52.29	13	54.17	100	53.48
2.5 จัดทำคำอธิบายรายวิชา	30	55.56	46	42.20	9	37.50	85	45.46

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ครูวิชาการโรงเรียน ร้อยละ 98.40 เคยมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามาแล้ว โดยได้มีการจัดทำตามลำดับคือ การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน การปรับปรุงและ/หรือการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม มีการปรับรายละเอียดของเนื้อหาการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ และการจัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม เป็นต้น

8. ผลการศึกษารายกรณี (Case Study)

ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ) ในมาตรฐานที่ 25 ในระดับดี และเป็นโรงเรียนที่ใช้เป็นกรณีศึกษา (Case Study) คือโรงเรียนบ้านขุนกลาง อำเภोजอมทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จากการสอบถาม สัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อย่างละเอียด ลึกซึ้ง หรือศึกษาเอกสาร ร่องรอยเดิมที่ปรากฏ ดังได้นำเสนอต่อไปนี้

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนบ้านขุนกลาง

โรงเรียนบ้านขุนกลาง ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ระยะทางจากโรงเรียน ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ประมาณ 62 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอจอมทอง ประมาณ 32 กิโลเมตร ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2520 ตามพระราชประสงค์ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ในคราวที่พระองค์เสด็จเยี่ยมราษฎรบ้านขุนกลาง ซึ่งพระองค์ทรงพบเห็นความทุกข์ยากของราษฎร รวมทั้งยังไม่มีโรงเรียน ซึ่งราษฎรในพื้นที่ดังกล่าวเป็นชาวเขาเผ่าเงี้ยว มีฐานะความเป็นอยู่ที่ยากจน อาชีพส่วนใหญ่ทำไร่เลื่อนลอยและปลูกฝิ่น พระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ให้ราษฎรได้รับการศึกษา เพื่อจะได้มีความรู้ในการดำรงชีวิตที่ถูกต้อง

โรงเรียนบ้านขุนกลาง เปิดทำการสอนครั้งแรก เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2521 โดยเปิดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 45 คน โดยมีนายสุจินต์ อินทรรัตน์ เป็นครูใหญ่ ปัจจุบันโรงเรียนเปิดทำการสอน ตั้งแต่ชั้นระดับอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 596 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 261 คน นักเรียนหญิง 135 คน มีจำนวนบุคลากรทั้งหมด 18 คน นายเฉลิมพล คุมะแก้ว เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

วิสัยทัศน์ ของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านขุนกลาง จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีวินัย ความรับผิดชอบ ภาควุมิใจในท้องถิ่น รักสิ่งแวดล้อม

พันธกิจ

1. พัฒนาหลักสูตรให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ นำความรู้ไปใช้เป็นรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย ความรับผิดชอบและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. พัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ และสารสนเทศ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ และบริหารจัดการให้เอื้อต่อการเรียนรู้
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักความเป็นไทย มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ผลการประเมินภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ด้านผู้บริหาร

สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ มีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มและมีวิสัยทัศน์ มีความมุ่งมั่น อุทิศตนในการทำงาน เป็นแบบอย่างที่ดี และมีความเป็นประชาธิปไตย สถานศึกษาให้บริการแก่ชุมชนอย่างเหมาะสม โดยอนุญาตให้ชุมชนเข้าใช้อาคารสถานที่จัดกิจกรรมของชุมชน

ด้านหลักสูตร

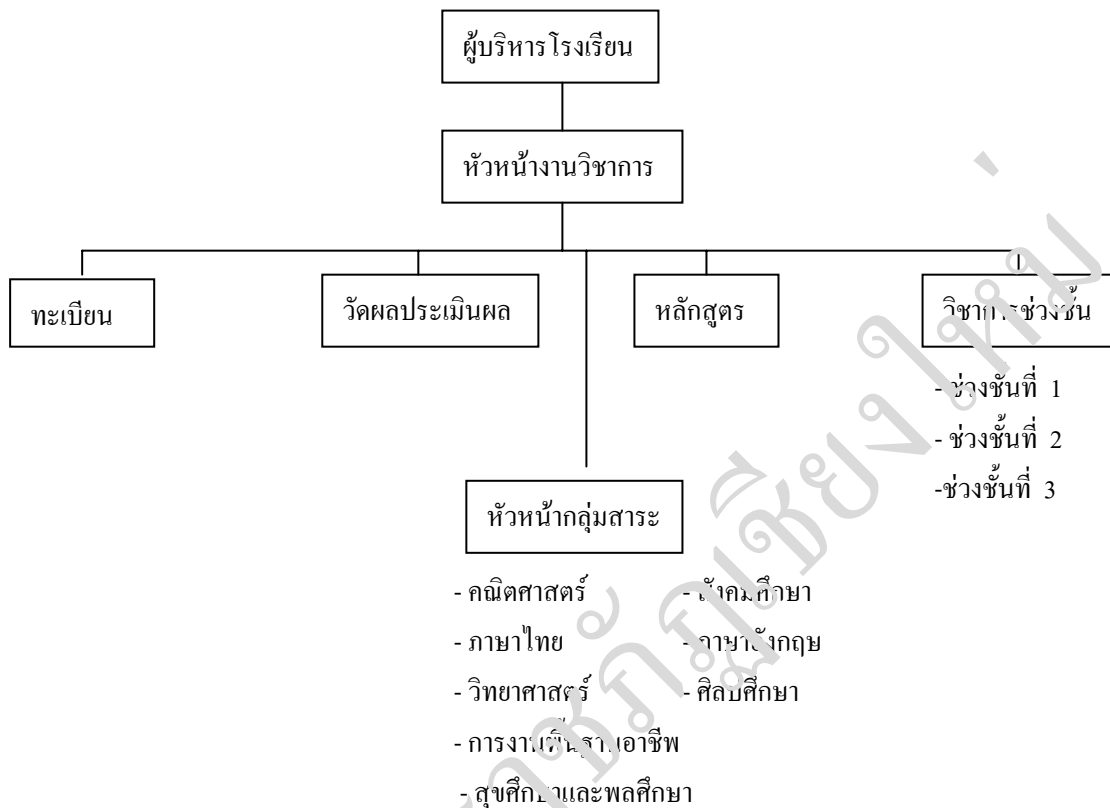
ตามมาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่น มีสื่อการเรียน การสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษามีการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยคณะครูทุกคนได้มีส่วนร่วม มีหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม มีการนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ถูกต้อง มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษามีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแล้ว จำนวน 2 ครั้ง มีศึกษานิเทศน์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 เป็นที่ปรึกษา และเป็นการเพิ่มเนื้อหาสาระ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในด้านสื่อการเรียนการสอน สถานศึกษามีสื่อธรรมชาติที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น สวนป่าสนข้างสถานศึกษา ต้นพญาเสือโคร่งในบริเวณโรงเรียน ต้นไม้หลากหลายชนิดริมลำธารข้างสถานศึกษา

ซึ่งในลำธารมีน้ำไหลตลอดปี ภายในสถานศึกษามีบ่อเลี้ยงปลาทั้งหมึก มีเรือนเพาะชำ มีโรงเรือนสำหรับทำปุ๋ยชีวภาพ และการกำจัดเศษอินทรีย์วัสดุด้วยไส้เดือนดินแดง มีกิจกรรมธนาคารขยะ มีสวนหย่อมหน้าอาคารเรียน มีสนามฟุตบอล สนามวอลเลย์บอล สนามตะกร้อ มีแปลงเกษตรสำหรับปลูกผักปวยเล้ง ผักคะน้า ผักกาดฮ่องเต้ และมะระหวาน ในอาคารเรียนนอกจากมีห้องเรียนตามปกติแล้ว ยังมีห้องเรียนพิเศษ ได้แก่ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา และห้องสมุด สถานศึกษามีเครื่องคอมพิวเตอร์ในการจัดพิมพ์เอกสาร และมีครูที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างชำนาญ ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้เครื่องพิมพ์ดีด สถานศึกษามีสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมคือการปักผ้าชาววัง โดยสถานศึกษาจะเป็นชุมชนเย็บปักถักร้อย

จากการประมวลผลข้อมูลจากทุกเกณฑ์ ในแต่ละตัวชี้วัด สามารถสรุปผลการประเมิน ได้ว่า สถานศึกษามีคุณภาพ ระดับดี ทั้ง 2 ตัวบ่งชี้คือ สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษา และความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น สถานศึกษามีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, องค์การมหาชน:2548)

โครงสร้างการบริหารงานวิชาการ

จากความสำเร็จของระบบบริหารงานวิชาการ โรงเรียนบ้านขุนกลาง นอกจากจะเป็นความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ของผู้บริหารโรงเรียนแล้ว ยังมีการแบ่งสายงานบังคับบัญชา มีการกระจายอำนาจ กระจายหน้าที่ความรับผิดชอบ ของคณะครูอย่างชัดเจน เพื่อให้ง่าย สะดวก คล่องตัวในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดังแสดงใน ภาพที่ 2

ภาพที่ 4.1 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านขุนกลาง

ผลการศึกษารายกรณี การกรอบเนื้อหาสาระ ครอบคลุมกรอบความคิดการวิจัย โดยผู้วิจัยได้เข้าไปสัมภาษณ์ เก็บข้อมูล จำนวน 3 ครั้ง ได้ผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากการที่โรงเรียนได้ทดลองใช้หลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นหลักสูตรใหม่ เมื่อใช้ไปแล้วทำให้ได้พบกับปัญหา ขอบกว้างและที่สำคัญ หลักสูตรที่ทำขึ้นมานั้นมีเนื้อหา หรือกิจกรรมบางหน่วยไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ของท้องถิ่นหรือของชุมชน เพราะจากการทำหลักสูตรครั้งแรกนั้น ทางโรงเรียนได้แบ่งกลุ่มกันรับผิดชอบในการจัดทำ คณะครูบางคนไม่เข้าใจจึงไปเอาตัวอย่างหลักสูตรของโรงเรียนอื่นมาเป็นแนวทาง ซึ่งเป็นโรงเรียนต่างท้องที่ ต่างเขต หรือต่างจังหวัด ประกอบกับห้วงเวลาที่ให้ทำมีน้อย ทำให้ต้องเร่งรีบทำเพื่อให้แล้วเสร็จ จึงทำให้เกิดเป็นปัญหาดังที่กล่าว ทางผู้บริหารโรงเรียนจึงได้จัดให้มีการประชุมชี้แจง แล้วนำปัญหาต่างๆ ที่พบมาวิเคราะห์หาสาเหตุ และหาแนวทางที่จะแก้ไขร่วมกัน

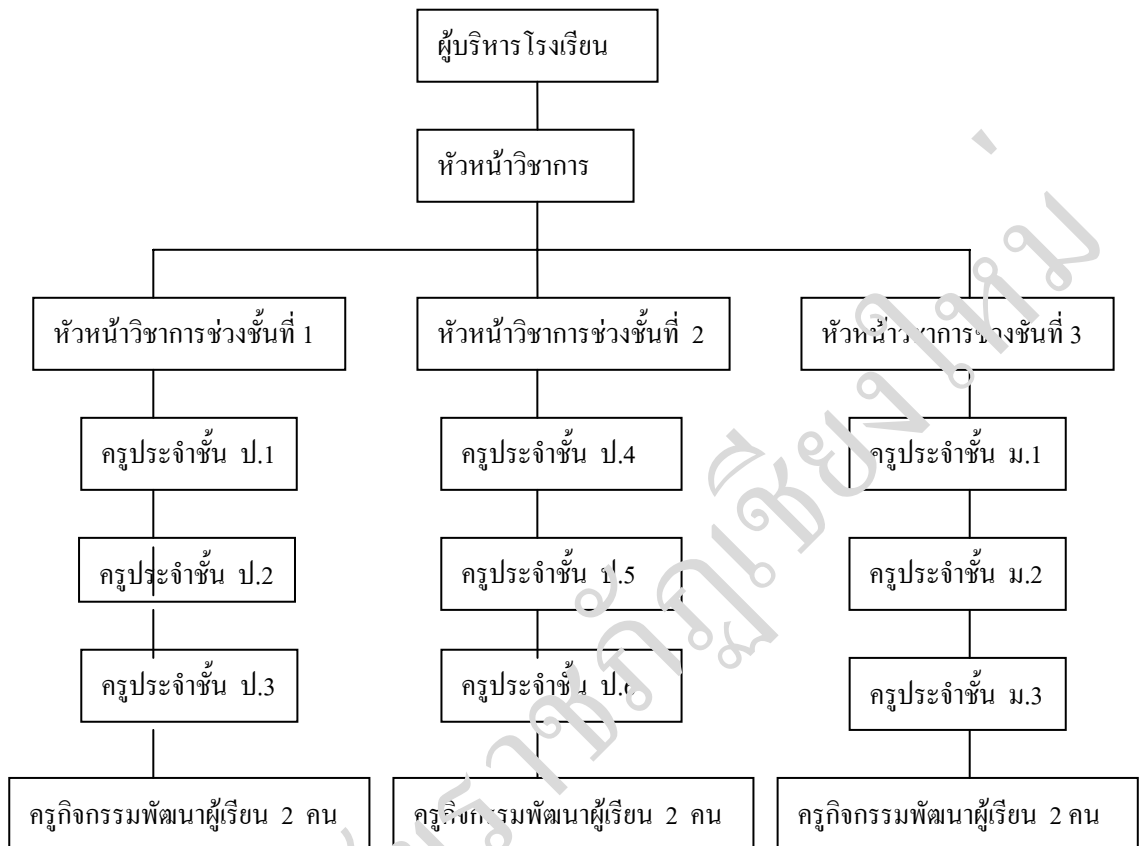
2. นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร ผู้บริหารได้กำหนดให้มีการประชุมชี้แจง ประชุมเชิงปฏิบัติการ นำข้อบกพร่อง ปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมา

มาวิเคราะห์ หาสาเหตุและหาแนวทางที่จะแก้ไข โดยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามกลุ่มสาระที่ตนเองรับผิดชอบ โดยให้หัวหน้าวิชาการของช่วงชั้น ซึ่งมีทั้งหมด 3 ช่วงชั้น เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งมีวิธีการที่ได้กำหนดเป็นกรอบไว้ ได้แก่ เตรียมเนื้อหา ปัญหาที่พบในขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นำเสนอในที่ประชุม พร้อมทั้งให้เสนอแนวทางแก้ไข ที่จะขอปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม จัดเตรียมคู่มือ หลักสูตรและเอกสารประกอบ เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

3. ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารร่วมกับหัวหน้าวิชาการทั้ง 3 ช่วงชั้นได้มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการจัดทำ ได้แก่ การกำหนดให้มีการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ของช่วงชั้น แล้วนำมาวิเคราะห์ความสำคัญ จากกระบวนการของ KAP คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Attitude) และการปฏิบัติ หรือการนำไปใช้ (Practices) การจัดทำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละชั้น แต่ละภาคเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ให้มีความสอดคล้องกัน นอกจากนั้น ผู้บริหารยังได้กำหนดให้คณะครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำสาระของหลักสูตร เพราะว่าคณะครูทุกคนจะต้องเข้าใจสารและมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ประกอบการศึกษาในแต่ละช่วงชั้น หรือจบหลักสูตรครูผู้สอนในแต่ละสาระวิชา ต้องกำหนดเนื้อหาสาระเพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียน การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนและกำหนดตามการพัฒนาความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เสริมทักษะในการดำเนินชีวิต ตลอดจนให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้

4. ผู้บริหารโรงเรียนได้กำหนดวิธีการและขั้นตอนในการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร โดยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ ได้จัดให้มีการประชุมชี้แจงเพื่อให้คณะครูได้รับทราบถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้ขออนุมัติการใช้หลักสูตร โดยนำเสนอในที่ประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากนั้นก็ให้คณะครูของแต่ละช่วงชั้น นำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไปยังดำเนินการสอน ผู้บริหารก็จะมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง หากพบปัญหาและอุปสรรค ก็จะนำไปเข้าที่ประชุม เพื่อปรับปรุงแก้ไข และเมื่อสิ้นปีการศึกษา ก็จะให้คณะครูร่วมกับครูวิชาการของช่วงชั้น ได้สรุปผลการใช้หลักสูตรแล้วเตรียมนำเสนอต่อไป

5. การนิเทศ กำกับ ติดตามและการประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนได้กำหนดแผนการนิเทศ โดยคณะครูและครูวิชาการได้มีส่วนร่วม ซึ่งได้แยกออกเป็นแต่ละช่วงชั้น ซึ่งในช่วงชั้นนั้นๆ จะมีหัวหน้าวิชาการ เป็นผู้กำกับ ดูแลในเบื้องต้นกล่าวคือ จะให้ครูประจำชั้น ระบุประจำวิชาและครูพิเศษ ได้นิเทศ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามสายงานและช่วงชั้นของตนเอง ดังได้แสดงใน ภาพที่ 3

ภาพที่ 4.2 การนิเทศ กำกับ ติดตามของโรงเรียนบ้านขุนกลาง

6. การสรุปผลการดำเนินงานและการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านขุนกลาง ผู้บริหารโรงเรียนได้มีวิธีการและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

6.1 เมื่อสิ้นปีการศึกษา กำหนดให้คณะครูที่รับผิดชอบงาน/โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนได้สรุปผลการดำเนินงานส่งว่า ผลการดำเนินงานและการจัดกิจกรรมที่ผ่านมาประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เพื่อเสนอแนะแนวทางที่จะแก้ไขตามแผนงาน โครงการที่ตนเองรับผิดชอบ โดยหัวหน้าวิชาการจะทำแบบสรุปให้คณะครูทุกคนได้กรอก

6.2 เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หัวหน้าวิชาการ หัวหน้าวิชาการช่วงชั้น คณะครู รวมไปถึงคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน โดยจัดให้มีการประชุมชี้แจง สรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นประจำทุกภาคเรียน มีการจัดทำแบบสอบถาม

และข้อเสนอแนะจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ตรงกับความต้องการของชุมชนต่อไป

6.3 การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่คณะครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้ความใกล้ชิด ความเป็นกันเอง พบปะ เยี่ยมเยียนชั้นเรียน การประกาศเกียรติคุณ สนับสนุนส่งเสริมให้คณะครูมีการแข่งขัน การทำผลงานทางวิชาการ เพื่อยกระดับวิทยฐานะของตนเองให้สูงขึ้น เป็นที่พึงและคอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ความเป็นจริงเอจจ และมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง